

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding
Special Educational Needs (M SEN)
voltijd/deeltijd

Christelijke Hogeschool Windesheim

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding
Special Educational Needs (M SEN)
voltijd/deeltijd

Christelijke Hogeschool Windesheim

CROHO nr.44103

Hobéon Certificering BV

Datum

augustus 2011

Auditteam

Drs. R.B. van der Herberg

Prof. dr. W. Veugelers

Drs. H.M. Claessen MME

Dr. S. Vandevelde

I.Huijbregts

Secretaris

G.C. Versluis

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTEND OORDEEL	3
3.	OORDELEN PER STANDAARD	7
4.	ALGEMENE CONCLUSIE	27
5.	AANBEVELINGEN	29
	BIJLAGE I Scoretabel	31
	BIJLAGE II Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	33
	BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma	35
	BIJLAGE IV Locatiebezoek	37
	BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten	43
	BIJLAGE VI Overzicht auditteam	45

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Christelijke Hogeschool Windesheim
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Nog niet bekend

NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Special Educational Needs
registratienummer croho	44103
oriëntatie opleiding (hbo – wo)	hbo
niveau opleiding (associate degree – bachelor – master)	master
aantal studiepunten (ec's)	60
afstudeerrichtingen	<p>Uitstroomprofielen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Onderwijs en Zorg ▪ Onderwijs en Gedragsproblemen ▪ Onderwijs en Leerproblemen ▪ Begeleiden en Innoveren <p>Binnen elk uitstroomprofiel kunnen studenten verschillende leerroutes volgen.¹</p>
locatie(s)	Zwolle, Leeuwarden, Utrecht, Hoofddorp
variant(en)	Voltijd, deeltijd
relevante lectoraten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lectoraat 'Pedagogische kwaliteit van het onderwijs' ▪ lectoraat 'Onderwijszorg in de keten' ▪ onderzoekscentrum 'Learn' van de Vrije Universiteit Amsterdam

in-, door- en uitstroomgegevens ²						
cohort	2005	2006	2007	2008	2009	2010
▪ instroom voltijd	124	118	108	117	79	65
▪ instroom deeltijd	601	355	268	372	446	443
cohort	2003	2004	2005	2006	2007	2008
▪ uitstroom						
- voltijd	53 (66%)	98 (95%)	112 (90%)	109 (92%)	86 (80%)	109 (93%)
- deeltijd	349 (66%)	313 (61%)	280 (47%)	192 (54%)	102 (38%)	14 (4%)
gerealiseerde docent–student ratio						
▪ voltijd	1:32					
▪ deeltijd	1:32					
contacturen						
▪ gemiddeld per jaar voltijd cohort 2010	240					
Gemiddeld per jaar deeltijd cohort 2009	174					
Gemiddeld per jaar deeltijd cohort 2010	210					
Gemiddeld per jaar deeltijd cohort 2011	240					

¹ Zie voor de vier uitstroomprofielen en de daaronder vallende 18 verschillende leerroutes bijlage III

² gegevens zijn van 1-10- 2009

Organisatiestructuur:

De opleiding wordt door Windesheim in samenwerking met drie andere hogescholen aangeboden op de volgende vier lesplaatsen: Zwolle (bij hogeschool Windesheim), Leeuwarden (bij Hogeschool Stenden), Utrecht (bij Marnix Academie) en Hoofddorp (bij Hogeschool INHolland).

Windesheim Zwolle is de hoofdvestiging en coördineert de curriculumontwikkeling, marketing en alle landelijke operationele processen. De docenten op alle lesplaatsen voeren hetzelfde curriculum uit. De samenwerking tussen de vier hogescholen is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

De teamleiders en alle docenten van de vier locaties hebben structureel overleg met elkaar over opzet en inhoud van het programma, o.a. via het maandelijks managementoverleg, landelijke docentdagen voor afstemming en scholing, overleg inhoudsspecialisten en via informele contacten. Sommige docenten geven op meerdere locaties les.

De opleiding wordt aangeboden in een éénjarige voltijd en een tweejarige deeltijd. Binnen de deeltijd is het ook mogelijk de lessen te volgen via e-learning.

- Voltijdstudenten kunnen zich inschrijven voor de leerroute 'Remedial Teaching', de leerroute 'Gespecialiseerd leraar PO' of 'Rekenspecialist';
- Deeltijdstudenten kunnen zich inschrijven voor 17 verschillende leerroutes.
- Via e-learning kunnen studenten de leerroutes 'Remedial Teaching', 'Taalspecialist/dyslexie' of 'Gespecialiseerd leraar zorg PO' volgen.

2. SAMENVATTEND OORDEEL

Standaard 1: goed

De opleiding baseert zich op de zeven voor een hbo-masteropleiding Special Educational Needs (hierna M SEN) aangescherpte SBL competenties en twee basisdimensies die betrekking hebben op de professionele beroepshouding en de diepgang in kennis-toepassing en –ontwikkeling. Het auditteam is van oordeel dat de competenties het hbo-masterniveau weerspiegelen door de expliciete aandacht voor de orthopedagogische en -didactische competenties evenals de twee basisdimensies, die zorgen voor een verdieping van de SBL competenties. De basisdimensies doen recht aan de speciale eisen die het werken binnen het speciaal onderwijs of werken met leerlingen met specifieke ondersteuningsvragen in het regulier onderwijs aan professionals stelt, zoals aandacht voor diagnostiek, specifieke methodieken, begeleiding 1 op 1 en klassikaal, inhoud van professioneel handelen, oplossingsgericht werken en inclusie als antwoord op diversiteit.

Het auditteam is zeer te spreken over het feit, dat de M SEN van Windesheim zorgt dat de studenten naast de competenties en basisdimensies beschikken over een stevige kennisbasis met betrekking tot orthodidactiek lezen, orthodidactiek rekenen en orthopedagogiek. Het vanuit een internationaal perspectief leren denken en handelen bij het oplossen van complexe vraagstukken in het vakgebied en het verwerven van de benodigde kennis daarvoor, acht het auditteam eveneens een sterk punt van de opleiding.

De eindkwalificaties zijn in samenspraak met het (landelijke) werkveld ontwikkeld.

Standaard 2: goed

Het auditteam constateert dat er binnen de opleiding een duidelijk samenhangende leeromgeving aanwezig is. Daarvoor zorgen de vakinhoudelijk bekwame docenten, die studenten de voor deze master vereiste kennis en vaardigheden bijbrengen. De docenten beschikken over actuele kennis van het beroepenveld en zijn in staat een actueel en relevant programma te ontwikkelen. De voorzieningen, die nodig zijn voor het kunnen volgen c.q. aanbieden van het programma zijn beschikbaar.

De opleiding biedt een helder opgezet beroepsgericht programma dat er voor zorgt dat de studenten aan de hand van velerlei opdrachten de zeven voor M SEN aangescherpte SBL-competenties en de basisdimensies op masterniveau kunnen ontwikkelen. Sterk is daarbij het werken met de 'critical friends': studenten die met elkaar reflecteren op de ervaringen en resultaten en daaraan conclusies verbinden voor vervolgstappen. Door de ordening in leerlijnen is een duidelijke samenhang in het programma aangebracht.

De opleiding blijkt in de huidige opzet van het programma met in totaal 50 modules voor 17 leerroutes prima in staat daar waar nodig/gewenst snel bij te kunnen sturen als zich belangrijke ontwikkelingen voordoen, zoals de ontwikkelingen rondom passend onderwijs en de toenemende aandacht voor gedragsproblemen.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat onderzoek mede door een horizontale programmering in het eerste en tweede studiejaar een belangrijk onderdeel uitmaakt van de M SEN van Windesheim. Voor een hbo-masteropleiding is dat essentieel. Studenten maken kennis met relevante en actuele nationale en internationale onderzoeksliteratuur en leren inzichten en informatie hieruit toe te passen. Ook krijgen de studenten geregeld opdrachten voor het uitvoeren van onderzoeken in de eigen onderwijspraktijk, zoals het onderzoek naar voortgezette geletterdheid of taal bij rekenen of lezen in de eigen groep of het onderzoeken van ondersteuningsbehoeften en interventiemogelijkheden voor een kind/jongere met een gedragsstoornis waarbij de leerkracht /de school zich handelingsverlegen voelt.

Ter afsluiting van de opleiding moeten de studenten een praktijkgericht onderzoek uitvoeren in de eigen werksituatie en daarover een eindrapportage schrijven.

Belangrijk acht het auditteam een nauwere betrokkenheid van de werkgevers van de studenten bij het onderzoek. Dit zal de kwaliteit en impact van het onderzoek voor de eigen school verhogen.

De opleiding zorgt er op een adequate wijze voor dat studenten op de hoogte komen van internationale ontwikkelingen, o.a. door het expliciet verbinden van drie te behalen studiepunten voor internationale activiteiten. Het auditteam vindt het goed, dat studenten verplicht worden Engelstalige literatuur te raadplegen en te verwerken bij hun opdrachten en afstudeeronderzoek.

Het programma is qua inhoud en niveau voor veel studenten studeerbaar, zij het dat ze het wel veel en pittig vinden. De opleiding heeft daar oog voor en het is te prijzen dat ze het aantal contacturen met ingang van september 2011 sterk verhoogt. Daarmee is de opleiding beter in staat de studenten te ondersteunen bij de competentieontwikkeling en tijdens het afstudeeronderzoek.

De studenten en alumni zijn tevreden over de opzet en inhoud van het programma. Zij zijn ook zeer tevreden over de docenten, over hun vakinhoudelijke kennis en hun kennis van de beroepspraktijk.

Standaard 3: voldoende

Het auditteam is van oordeel, dat het systeem van toetsen en beoordelen van de opleiding binnen vier uitstroomprofielen en daaronder vallende leerroutes uitstijgt boven basiskwaliteit. Sterk is het recent ingezette gebruik van het meerogenprincipe, het scheiden van begeleiden en beoordelen, het validatiegesprek dat docenten structureel voeren over de gegeven beoordelingen van opdrachten, het invoeren van de competentie-examens met twee verschillende beoordelingsmomenten door verschillende beoordelaars en het inzetten van opgeleide assessoren vanuit de opleiding en het werkveld. Het uniforme beoordelingsformulier, dat alle docenten op de vier locaties gebruiken bij het beoordelen van de beroepsproducten is duidelijk.

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding het werkveld voldoende betreft bij het beoordelen van het gerealiseerde niveau door hen structureel in te zetten als assessor bij de competentie-examens en hen te raadplegen in validatiebijeenkomsten.

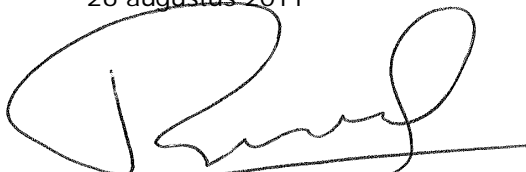
Het gerealiseerde niveau van de studenten is over het algemeen van voldoende hbo-masterniveau. Daarnaast zijn er studenten die een goed tot heel goed niveau hebben bereikt. Dat blijkt uit de tussenproducten en uit de praktijkgericht onderzoeken waarin de studenten aantonen dat zij aan de hand van de theorie en onderzoek antwoord hebben gezocht en gevonden op hun onderzoeksvraag. Alle studenten hebben uitgebreid literatuuronderzoek gedaan en daarvoor Nederlandstalige en internationale en wetenschappelijke literatuur geraadpleegd en verwerkt. Alle studenten komen op basis van hun onderzoek met aanbevelingen, zoals aanbevelingen voor het gebruik van schoolvideo-interactiebegeleiding met kinderen met een verstandelijke beperking of het gebruik van het dyslexieprotocol in het voortgezet onderwijs.

Het masterniveau blijkt ook uit de wijze waarop afgestudeerden na de opleiding M SEN functioneren in de onderwijspraktijk, als gespecialiseerde zelfstandig functionerende leraar in het regulier of speciaal onderwijs, of als leidinggevend professional in een specifieke functie of taakgebied als bijvoorbeeld remedial teacher, intern begeleider, autisme specialist.

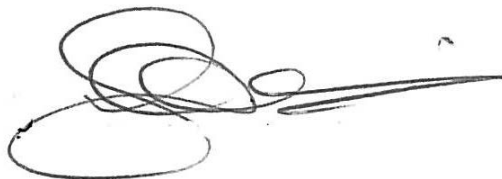
Algemene conclusie:

Het auditteam is op basis van bovenstaande van oordeel dat de kwaliteit van de opleiding Master Educational Needs van de Christelijke Hogeschool Windesheim voldoende is.

Datum
26 augustus 2011

drs. R.B. van der Herberg,
voorzitter

G.C. Versluis,
secretaris

3. OORDELEN PER STANDAARD

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

De beoogde eindkwalificaties

De opleiding M SEN bereidt studenten niet voor op een specifiek beroep, maar kwalificeert hen voor specifieke functies of taakgebieden binnen de speciale onderwijszorg en beoogt daarbij een verdieping en verdere professionalisering van de beroepsuitoefening. De verschillende profielen binnen de opleiding M SEN sluiten aan bij ontwikkelingen die zich in het beroepenveld en de wetenschap voordoen. De complexiteit en diversiteit binnen het domein van de speciale onderwijszorg vereist masterniveau.

Het primaire doel van de opleiding M SEN van Windesheim is leraren aanvullende competenties te laten verwerven waarmee zij een voortrekkersrol kunnen vervullen bij het zoeken naar antwoorden op complexe vragen in de vier verschillende uitstroomprofielen³:

- Onderwijs en Zorg
- Onderwijs en Gedragsproblemen
- Onderwijs en Leerproblemen
- Begeleiden en Innoveren

Binnen deze vier uitstroomprofielen zijn 17 verschillende leerroutes⁴ te volgen.

Een landelijk en generiek competentieprofiel voor deze leerkrachten was er tot 2003 niet. Om dat te ontwikkelen hebben Fontys Hogescholen, Christelijke Hogeschool Windesheim en Hogeschool Utrecht in 2003 een eerste initiatief genomen. Het landelijk Werkverband Opleidingen Speciale Onderwijs zorg (WOSO) heeft toen een gezamenlijk competentieprofiel ontwikkeld dat toegesneden was op het werken van een leerkracht binnen de context van de speciale onderwijszorg. Het auditteam concludeert dat de hogescholen daarmee duidelijkheid en eenduidigheid in Nederland hebben gebracht over wat een leerkracht speciale onderwijszorg moet kennen en kunnen. Het profiel 'Bekwaam & Speciaal' sluit aan bij de zeven competenties voor leerkrachten, de zogenoemde SBL⁵-competenties met daaraan gekoppeld twee verdiepingdimensies, die betrekking hebben op de professionele beroepshouding en daaraan verbonden kwaliteiten en de diepgang in kennis-toepassing en –ontwikkeling. Voor de accreditatieaanvraag voor de opleidingen Master Special Educational Needs (M SEN) in 2006 hebben Fontys, Windesheim en Utrecht dit competentieprofiel als basis genomen voor hun eindkwalificaties en programma.

³ Studenten studeren af in één van deze vier uitstroomprofielen

⁴ Zie voor een overzicht van de leerroutes bijlage III

⁵ De 7 SBL competenties voor leraren basisonderwijs, voortgezet onderwijs en beroepsopleiding zijn door de Stichting Beroepskwaliteit Leraren opgesteld in samenspraak met vakgenoten uit het onderwijs en het werkveld.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleidingen M SEN in verband met veranderingen op maatschappelijk, politiek en onderwijsgebied ook na 2006 in WOSO verband structureel met elkaar verder hebben gewerkt aan de actualiteit van de competenties en de concretisering daarvan. Met name de ontwikkelingen rond passend/inclusief onderwijs stellen de huidige leraar voor specifieke uitdagingen. Inclusie/passend onderwijs is een van de belangrijke thema's binnen het (speciaal) onderwijs, waarop de opleiding M SEN inspeelt. Inclusie houdt in dat een ieder moet nastreven goed onderwijs te bieden aan alle kinderen op de school in de buurt, ook aan kinderen met extra zorgvragen. Hierover zijn in Europees verband afspraken vastgelegd (Salamanca verklaring - 1994).

Het in 2009 opnieuw uitgewerkte competentieprofiel, genaamd 'Inclusief Bekwaam', sluit hier naar het oordeel van het auditteam adequaat bij aan. Werkveldvertegenwoordigers uit het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en mbo delen dit oordeel⁶.

De drie WOSO-instellingen hebben in overleg met Stichting Beroepskwaliteit Leraren besloten de eindkwalificaties van de opleiding M SEN voortaan te baseren op beide competentieprofielen: 'Bekwaam & Speciaal' en 'Inclusief Bekwaam'. De eindkwalificaties van de opleiding bestaan nu uit de zeven voor M SEN aangescherpte SBL-competenties, die door de WOSO met name voor de competenties op het vlak van pedagogiek en didactiek zijn verdiept naar orthopedagogisch en orthodidactisch competent:

1. Interpersoonlijk competent in de omgang met de leerlingen
2. **orthopedagogisch** competent in de omgang met de leerlingen
3. **orthodidactisch** competent in de omgang met de leerlingen
4. organisatorisch competent in de omgang met de leerlingen en andere direct betrokkenen
5. competent in samenwerking met collega's
6. competent in samenwerking met de omgeving van de school
7. competent in reflectie en ontwikkeling

en de twee basisdimensies van 'Inclusief Bekwaam' te weten:

- A. professionele beroepshouding en daaraan verbonden kwaliteiten;
- B. diepgang in kennis toevoering en –ontwikkeling (gericht op maximale participatie en emancipatie).

Deze basisdimensies zorgen voor verdere verbreding en verdieping van de zeven voor M SEN aangescherpte SBL-competenties.

Bijvoorbeeld:

A 1 - visie op inclusie en waarderen van diversiteit:

de leraar handelt vanuit een positieve en onderbouwde visie op inclusie, diversiteit en burgerschap. Hij⁷ gaat uit van gelijke waardigheid. Hij ziet diversiteit in de groep als een uitdaging en weet die effectief in te zetten bij de vormgeving van het onderwijs. Hij heeft zelfvertrouwen en vertrouwen in eigen competenties in de omgang met verschillen;

B 1 - kritisch toepassen van kennis:

de leraar maakt constructief en effectief gebruik van de kennis die voor de uitoefening van zijn beroep van belang is. Op basis van zijn praktijkervaringen en praktijkonderzoek draagt hij bij aan de verdere kennisontwikkeling: voor zijn eigen praktijk, en waar mogelijk ook toepasbaar in andere praktijken.

(Zie voor een overzicht van de uitgewerkte competenties bijlage II)

⁶ In een raadplegende conferentie in 2009 heeft het werkveld het nieuwe generieke competentieprofiel gevalideerd

⁷ Overal waar 'hij' staat kan ook 'zij' worden gelezen.

Het auditteam is van oordeel dat de zeven voor M SEN aangescherpte competenties en de basisdimensies het hbo-masterniveau weerspiegelen. De basisdimensies doen recht aan de speciale eisen die het werken binnen het speciaal onderwijs of werken met leerlingen met specifieke ondersteuningsvragen in het regulier aan professionals stelt, zoals aandacht voor diagnostiek, specifieke methodieken, begeleiding 1 op 1 en klassikaal, inhoud van professioneel handelen, oplossingsgericht werken en inclusie als antwoord op diversiteit.

Het auditteam heeft waargenomen, dat de werkgroep bij de ontwikkeling van het competentieprofiel 'Inclusief Bekwaam' ook gebruik heeft gemaakt van internationale bronnen en internationale standaarden voor leraren die werken met leerlingen die speciale onderwijszorg nodig hebben uit bijvoorbeeld Engeland en Noord Ierland. Uit de internationale contacten is gebleken dat het werkveld grote waarde hecht aan de reflectieve en onderzoeksgesichte houding van de leerkracht. Het auditteam heeft geconstateerd dat deze houding ook een belangrijk doel is binnen de M SEN van Windesheim en is opgenomen als basisdimensie. Zo staat er bijvoorbeeld onder B 2.3 - onderzoekend handelen:

de leraar beschouwt zijn werk en zijn professioneel functioneren vanuit een onderzoekende houding; hij is nieuws- en leergierig. Hij past zijn handelen aan steeds nieuwe omstandigheden aan en maakt hierin keuzes die zowel instrumenteel als moreel-ethisch gefundeerd zijn. Hij verbetert zijn praktijk door deze systematisch te onderzoeken.

In het programma zet de M SEN van Windesheim ook in op het denken en handelen vanuit een internationaal perspectief bij het oplossen van complexe vraagstukken in het vakgebied en het verwerven van de benodigde kennis daarvoor. (Zie daarover verder onder standaard 2)

De opleiding M SEN van Windesheim heeft de SBL competenties op masterniveau gebracht met behulp van de Dublin masterdescriptoren. Voorbeelden hiervan zijn:

kerncompetenties	dimensies
Competentie 2 Orthopedagogisch competent in de omgang met leerlingen	2a. Een krachtig orthopedagogisch klimaat ontwerpen voor zoveel mogelijk leerlingen. 2b. Een krachtig orthopedagogisch klimaat realiseren voor zoveel mogelijk leerlingen. 2c. Een professionele relatie met ouders/verzorgers opbouwen.
Competentie 7 Competent in praktijkgericht onderzoek en reflectie	7a. Toepassen van bestaande kennis. 7b. Analyseren van situaties en/ of problemen. 7c. Omgaan met theorie. 7d. Onderzoeken en kennis construeren. 7e. Planmatig reflecteren op eigen ontwikkeling en professioneel handelen. 7f. Rapporteren

Deze dimensies heeft de opleiding samen met het werkveld verder uitgewerkt in meetbare prestatie-indicatoren. De indicatoren zijn getoetst in veldadviesraden. (Zie standaard 2.)

Naast de competenties en basisdimensies heeft Windesheim als eerste van de drie opleidingen M SEN vastgesteld over welke basiskennis de studenten moeten beschikken met betrekking tot orthodidactiek lezen, orthodidactiek rekenen en orthopedagogiek. Het auditteam is hierover zeer te spreken. Studenten moeten deze kennis via zelfstudie verwerven en de opleiding toetst de aanwezige kennis vervolgens via een kennisbasistoets. (Zie hierover standaard 2 en 3)

Windesheim is inmiddels samen met de andere WOSO instellingen en het beroepenveld gestart met het uitvoeren van een nationale en internationale vergelijking en identificatie van de kennisbasis. Doel is dat er een breed gedragen kennisfundament ontstaat en alle afgestudeerden van de drie opleidingen M SEN in de nabije toekomst beschikken over de vereiste kennis voor een M SEN. Met the William Patterson University (VS) voert de opleiding op dit moment een curriculumvergelijking uit.

Met betrekking tot het te realiseren masterniveau heeft de opleiding de onderzoeksmatige component in SBL competentie 7 'competent in reflectie en ontwikkeling' ook geïkt aan 'De Maatlat'. Hierin heeft de School of Education van Windesheim waaronder ook de M SEN behoort, op een heldere wijze beschreven wat het verschil is tussen bachelor- en masteronderzoek. Zo laat een hbo-master bijvoorbeeld meer helicopterview zien, zoekt hij vanuit meerdere perspectieven naar antwoorden op onderzoeksvragen, brengt hij in de conclusies de informatie uit de verschillende bronnen (literatuur en eigen onderzoek) met elkaar in verband, zet hij aan tot discussie en geeft hij suggesties voor verder onderzoek. Het auditteam constateert dat de opleidingen van de School of Education regelmatig intern en extern overleggen over dat 'master-niveau' en de eisen die ze aan de studenten van de master-opleidingen stellen.

Contacten met het werkveld

De opleiding heeft laten zien dat er over de actualiteit van de competenties en over de inhoud van het programma regelmatig contact is met vertegenwoordigers uit het werkveld waarin de studenten werkzaam zijn. Dat vindt het auditteam essentieel. Naast de contacten die het WOSO heeft met het (landelijke)werkveld en beroepsverenigingen, heeft de opleiding M SEN van Windesheim zelf formeel en informeel contact met het werkveld via bijvoorbeeld de werkveldcommissie, de studenten die allen ook werkzaam zijn in het veld en docenten die nog werken in het veld, vertegenwoordigers van beroepsverenigingen en validatiebijeenkomsten.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding de contacten met de directe werkgevers van de studenten en met de alumni nog meer zou kunnen aanhalen, zodat zij meer betrokken zijn en blijven bij wat er concreet in de opleiding (met de leraren van hun school) gebeurt en kunnen bijdragen aan een (verdere) profilering van Windesheim als expertisecentrum. (Zie daarover verder onder standaard 2)

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is van oordeel dat zeven voor M SEN aangescherpte SBL competenties en twee basisdimensies die de opleiding M SEN van Windesheim hanteert, goed overeenstemmen met de kennis en vaardigheden die de leerkracht in het nationale en internationale werkveld van de speciale onderwijszorg nodig heeft.

De expliciete aandacht voor de orthopedagogische en -didactische competenties zorgen voor een verdieping van de zeven voor M SEN aangescherpte SBL competenties evenals de twee basisdimensies. De competenties weerspiegelen het hbo-masterniveau.

Het auditteam is zeer te spreken over het feit, dat de M SEN van Windesheim zorgt dat de studenten naast de competenties en basisdimensies beschikken over een stevige kennisbasis met betrekking tot orthodidactiek lezen, orthodidactiek rekenen en orthopedagogiek. Sterk is eveneens het ook vanuit internationaal perspectief leren denken en handelen. De M SEN van Windesheim is specifiek gericht op het verhogen van het professionele handelen van de toekomstige master.

Op basis hiervan komt het auditteam tot het oordeel goed voor standaard 1.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Inhoud en vormgeving programma

Koppeling competenties – programma

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding samen met het werkveld de competenties van de master heeft uitgewerkt in deelcompetenties (dimensies) en meetbare prestatie-indicatoren. Deze zijn gevalideerd door de lectoren en de veldadviesraden. Deze hebben gediend als basis voor het onderwijsprogramma en in een functiemix van assessments.

Een voorbeeld hiervan:

SBL deelcompetentie 2a 'een krachtig orthopedagogisch klimaat ontwerpen voor zoveel mogelijk leerlingen'. De student:

- formuleert de orthopedagogisch ondersteuningsbehoeften van individuele leerlingen op basis van een analyse;
- benut de leerling als bron van informatie;
- bespreekt de gesignaleerde orthopedagogisch ondersteuningsbehoeften van individuele leerlingen multidisciplinair;
- ontwerpt een (groeps)plan waarin zoveel mogelijk leerlingen in een gedefinieerde groep profiteren van de genomen maatregelen;
- ontwerpt vanuit het perspectief van de leerling, de groep en de leerkracht, de eigen professionele interventies.

De opleiding heeft vervolgens de competenties in de modules vertaald naar opdrachten op master niveau: de beroepsproducten. Om er voor te zorgen dat deze beroepsproducten voldoen aan masterniveau heeft de opleiding ontwerpeisen opgesteld, zoals 'de situatie doet een beroep op (wetenschappelijke) kennis en inzicht, vraagt om expertise van verschillende professionals en de student kan niet terugvallen op standaard procedures tijdens het uitvoeren van de opdracht(en)'. Dat acht het auditteam een sterk punt van de opleiding.

Uit evaluatieonderzoek blijkt dat alumni en het werkveld tevreden zijn over de wijze waarop de opleiding de eindkwalificaties heeft vertaald in het programma.

Opzet van het programma

De opleiding wordt aangeboden in een éénjarige voltijd en een tweejarige deeltijd variant.

Deeltijd studenten kunnen de opleiding ook via e-learning volgen

- Voltijdstudenten kunnen zich inschrijven voor de leerroute 'Remedial Teaching', de leerroute 'Gespecialiseerd leraar PO' of 'Rekenspecialist';
- Deeltijdstudenten kunnen zich inschrijven voor 17 verschillende leerroutes.
- Via e-learning kunnen studenten de leerroutes 'Remedial Teaching', 'Taalspecialist/dyslexie' of 'Gespecialiseerd leraar zorg PO' volgen. De e-learning variant duurt evenals de deeltijdopleiding twee jaar. Studenten communiceren via internet met studiegenoten en docenten;

Daarnaast kent de opleiding nog de vorm co-creatie. Dit betekent dat de opleiding samen met experts uit het werkveld gewenste inhoud ontwikkelt en/of aanbiedt. Zo heeft SEN-opleiders bijvoorbeeld in samenwerking met experts uit het werkveld inhoudelijke modules ontwikkeld, zoals recentelijk de modules voor Taal-ESM, Taal DSH, Lezen- ESM, Lezen-DSH, communicatie autisme spectrum stoornissen.

Alle lesplaatsen (Zwolle, Utrecht, Leeuwarden en Hoofddorp) voeren hetzelfde curriculum uit, dat voornamelijk door Windesheim in Zwolle wordt ontwikkeld.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding een helder opgezet programma heeft. Waren er in het verleden nog 155 verschillende modules, inmiddels heeft de opleiding die teruggebracht tot ongeveer 50. Dat acht het auditteam een goede zaak. De vier uitstroomprofielen zijn inhoudelijk onderscheiden. Het leerplan en de bijbehorende modules worden bepaald door de kern van het uitstroomprofiel. Modules daarbinnen zijn zodanig ontwikkeld en worden zodanig uitgevoerd dat ze aansluiten bij de beroepscontext van de studenten. Dit uit zich bijvoorbeeld in andere literatuurkeuze. Aan alle beroepsproducenten stelt de opleiding dezelfde eisen.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding op deze wijze voldoende zicht en grip houdt op gewenste en vereiste inhoud en kwaliteit van het programma. Daar waar nodig/gewenst kan de opleiding gemakkelijk bijsturen. Zo heeft de opleiding in het kader van 'passend onderwijs' recent bijstellingen uitgevoerd in verschillende modules door in de lesstof expliciet in te gaan op de hiermee verband houdende actuele ontwikkelingen en eisen aan de leerkracht. Daarnaast besteedt de opleiding steeds meer aandacht aan gedragsproblemen nu de focus van het werkveld van leerproblemen naar gedragsproblemen verschuift.

De opleiding is bezig met een kanteling naar een vernieuwd curriculum, een leerlijnenmodel, waarbij elke leerroute bestaat uit een startmodule 'Dialogen rond onderwijsbehoeften', vier leerroutespecifieke modules, een generieke module 'basiskennis', en internationaliseringscomponent en vrije ruimte. In de voltijdopleiding en een van de leerroutes van de deeltijdopleiding in Zwolle is dit model met ingang van 2010-2011 al geïmplementeerd. Vanaf 2011-2012 zal de opleiding geheel volgens het leerlijnenmodel werken⁸.

Het praktijkgericht onderzoek is als leerlijn verweven door de hele opleiding en kent een verdichting in het laatste deel van de opleiding. In de leerlijn 'studieloopbaanbegeleiding' krijgt de student in groepsverband begeleidde bijeenkomsten in leerteams.

Het auditteam is van oordeel, dat de leerlijn 'modules', de leerlijn 'studieloopbaanbegeleiding' en de leerlijn 'praktijkonderzoek' zowel horizontale als verticale samenhang kennen. Zo passen de studenten het geleerde binnen de leerlijn praktijkonderzoek toe in de modules. In de studieloopbaanbegeleider/intervisie staat de integrale persoonlijke ontwikkeling centraal. Ook krijgen de studenten meer sturingsmogelijkheden voor wat betreft planning en inhoud, is begeleiden en beoordelen meer gescheiden, is er meer diversiteit in aanbod en toetsing en kunnen (excellente) studenten flexibel afstuderen.

Zoals al onder standaard 1 is vermeld heeft de opleiding vastgesteld over welke basiskennis de studenten moeten beschikken met betrekking tot orthodidactiek rekenen, orthodidactiek lezen en orthopedagogiek. De opleiding geeft de studenten boeken en literatuur op die ze via zelfstudie moeten bestuderen. Daarnaast krijgen de studenten in de verschillende modules verdieping van deze basiskennis aangereikt. De opleiding toetst de basiskennis in z'n totaliteit via een multiple-choice toets. (Zie standaard 3.)

⁸ Zie voor een schematisch overzicht van de programma-opzet van de verschillende cohorten bijlage III

Het auditteam heeft tijdens de audit geconstateerd, dat de lectoren bijdragen aan de opzet en inhoud van het curriculum. Zo zijn zij betrokken bij het valideren en inrichten van het curriculum en het ontwikkelen van de startmodule 'dialogen rond onderwijsbehoeften'. Daarnaast legt de opleiding de generieke inhoud (theorieën, literatuur, leidende opvattingen) en de specifieke inhoud van het curriculum (beroepsproducten/moduleopdrachten) periodiek voor aan wetenschappers.

Onderzoek

Het auditteam vindt het passend bij het nagestreefde masterniveau, dat onderzoek een belangrijk onderdeel uitmaakt van het programma van de M SEN van Windesheim en in het programma expliciet aandacht krijgt. Voor een hbo-masteropleiding acht het auditteam dat essentieel. In (vrijwel) alle beroepsproducten doen studenten onderzoek in en naar de eigen beroepspraktijk. De leerlijn 'onderzoek' loopt als een rode draad door de opleiding heen en mondt uit in een praktijkgericht afstudeeronderzoek.

Binnen het generieke programma en de verschillende leerroutes maken de studenten kennis met relevante en actuele (inter)nationale onderzoeksliteratuur. De opleiding zorgt ervoor dat studenten de inzichten en informatie hieruit toepassen. Ook krijgen de studenten geregeld opdrachten voor het uitvoeren van onderzoek in de eigen praktijk.

Een voorbeeld uit de module 'Begrijpend lezen en NT2':

Aan de hand van de basisprincipes van voortgezette geletterdheid of taal bij rekenen/wiskunde maken studenten een concrete analyse op groepsniveau van de beschermende en bedreigende factoren ten aanzien van het actuele onderwijs binnen het relevante domein. Op basis van de analyse kiezen zij (een) domeinspecifieke interventie(s) die tegemoet kom(en)t aan de verschillende orthodidactische onderwijsbehoeften binnen een groep of klas en aan de verworven kennis en inzichten ten aanzien van meervoudige geletterdheid. Deze interventie(s) dien(en)t als basis voor een lesontwerp of herontwerp. Dit lesontwerp wordt voorzien van peer-feedback van medestudenten en wordt uitgevoerd en geëvalueerd met een zelfgekozen evaluatie-instrument.

Een voorbeeld uit de module 'Gedrag: visie en beelden':

Studenten tonen hun orthopedagogische- en reflectie/ onderzoekscompetentie aan door het doen van een praktijk- en literatuuronderzoek naar ondersteuningsbehoeften en interventie mogelijkheden voor een kind/jongere met een gedragsstoornis waarbij de leerkracht /de school zich handelingsverlegen voelt. Op basis van de conclusies van dit onderzoek kan de bestaande leeromgeving worden verrijkt waardoor zoveel mogelijk leerlingen in de groep baat hebben bij de aangepaste situatie/werkwijze. Het scheppen en borgen van een op de leerling en leerkracht afgestemde omgeving is steeds het uitgangspunt. In het onderzoek moet aandacht zijn voor succesvolle interventies, samenwerking en afstemming. De studenten schrijven naar aanleiding van het onderzoek een artikel.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding via dergelijke opdrachten de studenten volop mogelijkheden biedt hun onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen. Mooi is dat de studenten deze vaardigheden direct kunnen/mogen toepassen in de eigen onderwijspraktijk.

Het auditteam vernam tijdens de audit dat het (leren) gebruiken van het statistisch computerprogramma SPSS en kwalitatieve onderzoeksprogramma's geen vast onderdeel uitmaakt van het curriculum.

Daar waar studenten deze programma's in hun onderzoek nodig hebben, wordt het "just-in-time" ingevlogen. Het auditteam beveelt de opleiding aan te zoeken naar een meer zichtbare structurele manier om dit aan de studenten aan te bieden indien zij dit nodig hebben.

Het auditteam acht het waardevol dat de opleiding M SEN met het lectoraat 'Pedagogische kwaliteit van het onderwijs' en met name met het lectoraat 'Onderwijszorg in de keten' regelmatig samenwerkt. Zo werkt de opleiding o.a. aan een verbinding van studentonderzoek met onderzoeksthema's van de lectoren. Dit gebeurt door kenniskringleden in te zetten als onderzoeksbegeleiders van een groep studenten die een bijdrage leveren aan het onderzoek en lectoraten.

De opleiding zorgt ervoor dat studenten en docenten hun kennis en ervaring opgedaan met het onderzoeken met elkaar delen. Dat vindt het auditteam te prijzen. Mooi voorbeeld daarvan is de vlootshow, die de opleiding aan het einde van het cursusjaar organiseert: een conferentie waar afgestudeerden van de opleiding de beste onderzoeken presenteren. Ook geven Fontys en Windesheim OSO samen een tijdschrift uit voor praktijkgericht onderzoek genaamd 'Nieuw Meesterschap'.

Het auditteam wil de opleiding als aandachtspunt meegeven, de alumni betrokken te houden bij de opleiding en bij nieuwe onderzoeken. De alumni die het auditteam sprak, uitten deze wens. Het zou tevens prettig voor hen zijn als zij na afstuderen nog bij de opleiding/het expertisecentrum van Windesheim OSO terug kunnen komen met (onderzoeks)vragen en/of voor intervisie.

Het meer structureren van de betrokkenheid van de werkgever bij het onderzoek acht het auditteam een ander belangrijk aandachtspunt voor de opleiding. Op dit moment is het aan de student om over het eigen onderzoek te communiceren. Door bijvoorbeeld een driepartijen overeenkomst af te sluiten committeert de opleiding de student en de werkgever samen op te trekken. Dat kan de kwaliteit van het onderzoek en de impact voor de praktijk vergroten. Het lectoraat kan hierin eveneens een rol vervullen. Student/leraar, werkgever en opleiding kunnen tevens gerichtere afspraken maken over professionalisering.

De vertegenwoordigers vanuit het werkveld die het auditteam sprak, meldden dat zij al regelmatig afstemden met de opleiding. Zij voelden wel wat voor zo'n overeenkomst, omdat zij dan meer invloed kunnen uitoefenen op het onderzoeksonderwerp. Het onderzoek zou naar hun mening wel meer schoolbreed mogen zijn en/of een onderzoek met een internationaal perspectief.

Leren in interactie met de beroepspraktijk

Het auditteam constateert dat de M SEN van Windesheim een sterk beroepsgericht opleidingsprogramma aanbiedt. De deeltijdstudent ontwikkelt het grootste deel van zijn competenties in zijn eigen werksituatie. De voltijd student doet dit op een leerwerkplek/stageschool, die hij zelf moeten zoeken.

De studenten krijgen in alle modules veelvuldig opdrachten die ze moeten uitvoeren in de eigen onderwijspraktijk. Kennis die zij in de les hebben verworven moeten zij toepassen en na afloop moeten zij zelf en met de 'critical friends' reflecteren op de opgedane ervaringen en resultaten en daaraan conclusies verbinden voor vervolgstappen. De studenten die studeren via e-learning, geven elkaar feedback op opdrachten in het digitale café en werken on-line met elkaar samen. Het auditteam is van oordeel dat het werken met 'critical friends' een sterk punt is in de opleiding.

De opleiding maakt zo breed mogelijk gebruik van de kennis en kunde van het werkveld bij de ontwikkeling van het programma. De opleiding huurt gericht werkveldexperts en wetenschappers in om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van specialistische programmaonderdelen. Zo is bijvoorbeeld de inhoud van de modules voor de leerroute cluster 2 in nauwe samenspraak met experts vanuit het werkveld voor 'auditief en/of communicatief beperkten' vormgegeven.

De opleiding voert met alle studenten een intakegesprek. Met de leerwerkplek van de voltijdstudent wordt een overeenkomst gesloten, zodat geborgd is dat de student zijn mastercompetenties kan ontwikkelen. Dat vinden de voltijd studenten een sterk punt bij deze opleiding.

De opleiding eist terecht dat een (voltijd/deeltijd) student de autonomie moet hebben binnen zijn school opdrachten uit te voeren. Hij moet bijvoorbeeld toegang hebben tot dossiers en hij moet kunnen filmen.

Het auditteam beveelt de opleiding aan studenten te stimuleren zich ook extern te oriënteren, hun collega's en/of andere scholen te bezoeken en daar eventueel opdrachten uit te voeren. Nu is de focus van met name de deeltijdstudenten gericht op de eigen werksituatie. Ze horen wel van 'critical friends' over andere lespraktijken, maar er zijn meer mogelijkheden die zij zouden moeten benutten. Belangrijk is dat de studenten zich boven de eigen werkplek kunnen verheffen.

De internationale dimensie

De opleiding besteedt binnen het programma aan actuele internationale vraagstukken en ontwikkelingen regelmatig aandacht en biedt zodoende de studenten een internationaal perspectief op het oplossen van complexe vraagstukken binnen hun vakgebied. Binnen de verschillende leerroutes gebruiken de docenten frequent internationale literatuur. Zo heeft bijvoorbeeld 30% van de verplichte literatuur in de leerroute 'gedrag en leren' een internationale oriëntatie. Het auditteam vindt het goed, dat de studenten bij de uitwerking van de opdrachten en het afstudeeronderzoek verplicht Engelstalige literatuur moeten gebruiken, ca. een derde van de literatuurlijst.

In het curriculum zijn 3 van de 60 EC's expliciet gereserveerd voor internationale activiteiten. Dat spreekt het auditteam zeer aan. Studenten mogen zelf kiezen op welk moment en binnen welke module ze hieraan aandacht willen besteden. Docenten tekenen dat af op het beoordelingsformulier. Zo kunnen studenten kiezen voor een internationale uitwisseling met een partnerinstelling in het buitenland, een verdiepend literatuuronderzoek met betrekking tot een internationale ontwikkeling of een studiereis. Voorbeelden hiervan zijn deelname aan het intensive inclusion Project Belfast waarin Europese studenten samenwerken aan beleidsvoorstellen op het gebied van inclusief onderwijs of een uitwisseling met studenten en docenten van de lerarenopleiding aan de Katholieke hogeschool Leuven.

Met the William Patterson University (VS) voert de opleiding op dit moment een curriculumvergelijking uit, zodat er ook met dit instituut studentuitwisseling kan plaatsvinden.

De opleiding heeft als verbeterpunt/vervolgactie geformuleerd, dat zij de opbrengsten naar aanleiding van internationale studenten- en docentenactiviteiten scherper wil monitoren zodat de opbrengsten explicieter ten goede komen aan het curriculum. Studenten zijn tevreden over de aandacht die de opleiding aan internationale ontwikkelingen besteedt. Sommige studenten, die het auditteam sprak zouden nog meer keuze willen hebben naast het huidige aanbod.

Studeerbaarheid en aansluiting

De meeste studenten komen uit het regulier primair onderwijs. Vanuit het voortgezet onderwijs is een voorzichtige toename te zien, met name voor de leerroute zorgcoördinator. Daarnaast zijn er jaarlijks studenten vanuit het speciaal onderwijs, die zich voor de specifieke leerroutes inschrijven.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding er met de vorm en inhoud van het programma vanuit gaat dat studenten al een bacheloropleiding hebben gevolgd en een passende (leer)werkplek hebben. Het auditteam acht het advies van de opleiding, dat deeltijdstudenten over minstens 2 jaar werkervaring beschikken, adequaat.

Dit advies geldt echter niet voor de voltijdstudenten, die veelal direct doorstromen vanuit een bachelorlerarenopleiding. Het auditteam is van oordeel dat de opleiding daarvoor een passende oplossing heeft bedacht door voltijdstudenten alleen de leerroutes gespecialiseerd groepsleerkracht primair onderwijs, remedial teacher of rekenspecialist aan te bieden.

Dit zijn leerroutes die startbekwame afgestudeerde leerkrachten direct kunnen volgen, waarvoor werkervaring niet noodzakelijk is. Leerroutes die meer gericht zijn op leidinggeven, krijgen voltijdstudenten niet aangeboden.

Aan de hand van een rekenmodel zorgt de opleiding dat elke module studeerbaar is voor elke student en de berekende studielast voor deeltijdstudenten de gebruikelijke 20 uur per week is en voor voltijdstudenten 40 uur per week.

Deeltijdstudenten krijgen één middag/avond in de week les. Voltijdstudenten komen twee dagen in de week naar de opleiding. Daarnaast besteden zij hun tijd aan zelfstudie en het uitvoeren van opdrachten op de werkplek.

Uit de Nationale Studentenenquête 2010 en uit de gesprekken die het auditteam met de studenten had blijkt, dat studenten de studielast als hoog ervaren. Ze vinden hetgeen ze voor de opleiding moeten doen veel en soms ook pittig. Het niveau en de inhoud beoordelen zij als adequaat. Alumni en werkgevers noemen de studiebelasting eveneens hoog. Om potentiële studenten een duidelijk beeld te geven van de studiebelasting heeft de opleiding dit onderwerp expliciet in de voorlichting opgenomen, zodat iedereen weet wat hem/haar te wachten staat.

Omdat met name deeltijdstudenten weinig tot geen ervaring hebben met het doen van onderzoek en literatuurstudie en zij de opleiding vaak moeilijk vinden, gaat de opleiding met de invoering van het leerlijnenmodel per september 2011 het huidige aantal contacturen verhogen van 165 uur (nu nog voor de cohorten 2009 en 2010) naar 240 uur. Het auditteam prijst de opleiding hierom, want zo kan zij de studenten beter ondersteunen tijdens het afstudeeronderzoek en bij de competentieontwikkeling. De studenten hoeven daardoor minder via zelfstudie te doen.

Een andere verbetermaatregel is de leerlijn 'onderzoek' die nu als een rode draad door het programma van de studiejaar loopt. Zoals al hierboven beschreven leren studenten hierdoor al vanaf het begin van de opleiding hun onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen. Daarmee heeft de opleiding tevens het knelpunt voor veel studenten opgelost om pas aan het einde van de studie in 8 weken tijd (te leren) onderzoek uit te voeren, een literatuurstudie te doen en op basis daarvan een plan op te stellen en dit in de praktijk uit te voeren. (Dit was voor het cohort 2009 nog het geval.)

Daarnaast kunnen studenten nu per studiejaar twee maal een toets afleggen en een beroepsproduct inleveren. Daarmee voorkomt de opleiding eveneens onnodige studievertraging.

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding voldoende rekening houdt met de verschillende achtergronden en ervaringen waarmee studenten instromen. Studenten die deficiënties hebben op het gebied van professioneel rapporteren en literatuurstudie krijgen bijvoorbeeld in de beginfase van de opleiding een extra inleverkans.

Het auditteam constateert, dat de opleiding zorgt voor adequate begeleiding van elke student. In de studieloopbaanbegeleiding(slijn) spelen de studiecoaches in op de individuele ondersteuningsbehoefte van elke student. Daarnaast staan de vakdocenten altijd klaar voor de studenten, zo is tijdens de audit gebleken. De begeleiding bij het afstuderen gebeurt door de onderzoeksdocenten, die allen beschikken over een wo-masteropleiding en onderzoekservaring.

Tevredenheid studenten en alumni over het programma

Op basis van evaluaties (Nationale Studenten Enquête 2010) en gesprekken tijdens de audit concludeert het auditteam dat de alumni en studenten tevreden zijn over het programma. Studenten en alumni vonden de opdrachten duidelijk gericht op de eigen werkplek, ze konden direct zaken uitzoeken en dit terugkoppelen in de les naar medestudenten en docenten. Ze vonden de opbouw van de modules goed en konden er in 'groeien'.

Docenten

Het auditteam heeft op basis van de gesprekken met docenten en de cv's geconstateerd, dat de docenten die de M SEN verzorgen aantoonbaar beschikken over de benodigde specifieke inhoudelijke kennis van de betreffende werkvelden. Dit realiseert de opleiding onder meer door docenten aan te nemen met praktijkervaring. Zo heeft de opleiding recent nog een aantal alumni van de M SEN van Windesheim aangesteld als nieuwe docent. Sommige docenten werken nog steeds parttime in de scholen. Daarnaast zet de opleiding tenminste de helft van de docenten van elke lesplaats tevens in als consultant of trainer in het werkveld.

Ten tijde van de audit waren er 135 docenten op de vier lesplaatsen aan de opleiding verbonden. Sommige docenten geven op meerdere locaties les. Door scholing en aannamebeleid heeft de opleiding M SEN van Windesheim er inmiddels voor gezorgd dat 85 % van hen in het bezit is van een professionele (30%) of een universitaire (55%) master. Van deze docenten is 10% aan het promoveren of al gepromoveerd. De docenten die alleen een bachelor hebben, zet de opleiding niet in voor het begeleiden van onderzoek. Zij vervullen andere specifieke taken, zoals supervisor zijn van een groep studenten.

Het auditteam acht het van groot belang dat studenten aan de M SEN les krijgen van docenten, die zelf ook master zijn en ervaring hebben met het zelf doen van onderzoek. Het is daarom essentieel dat de opleiding blijft streven naar 100% master docenten.

Om er voor te zorgen, dat alle docenten van de vier lesplaatsen beschikken over de voor het lesgeven aan de M SEN benodigde actuele kennis en vaardigheden, heeft Windesheim een landelijk professionaliseringsplan opgesteld. Zo organiseert Windesheim OSO jaarlijks studiedagen voor alle docenten, zoals de jaarlijkse zogenoemde 'aftrap', twee landelijke studiedagen, resonansbijeenkomsten en landelijke innovatieprojecten die betrekking hebben op OSO. De regiocoördinator van elke lesplaats die verantwoordelijk is voor het aantrekken van personeel en voor de borging van de kwaliteit van de docenten, stelt de docenten bij de opleiding M SEN in de gelegenheid hier aan deel te nemen. Naast de landelijke professionalisering hanteren de vier hogescholen Windesheim, INHolland, Stenden en de Marnix Academie nog aanvullend eigen scholingsbeleid.

Zoals al hierboven is vermeld heeft het auditteam geconstateerd dat er binnen de opleiding een duidelijke onderzoekscultuur aanwezig is. Momenteel zijn 24 van de 135 docenten van de vier lesplaatsen betrokken bij lectoraten. De verbinding met de onderzoekspraktijk vindt ook plaats in de lectorloze kenniskring 'Praktijkgericht onderzoek' waarbinnen onderzoekdocenten van verschillende hogescholen samen met gastlectoren van en met elkaar leren. In deze bijeenkomsten werken docenten aan het vergroten, verspreiden, implementeren en benutten van kennis.

Ook op het gebied van toetsen en beoordelen heeft de opleiding de laatste jaren veel geïnvesteerd in professionalisering. Ongeveer de helft van alle docenten is inmiddels opgeleid als opleidingsassessor. Achttien docenten zijn gecertificeerd EVC assessor en aantal docenten is nu bezig met deze training. Ook heeft de opleiding toetsinstructeurs opgeleid voor het construeren van de kennisbasistoets die alle studenten moeten maken. Het auditteam is van oordeel, dat de inzet van deze getrainde docenten bij het toetsen en beoordelen een heel sterk punt is van de opleiding.

De docenten die het auditteam sprak waren zeer te spreken over de mogelijkheden die zij kregen om zich te professionaliseren en te participeren in kenniskringen.

Soms huurt de opleiding werkveldexperts in om (specialistische) programmaonderdelen uit te voeren. Tevens nodigt de opleiding internationale gastdocenten uit (o.a. van universiteiten in Amerika (William Paterson University, University of Virginia, University of Arkansas) en Israël) lessen te verzorgen over specifieke deelterreinen. Daarnaast verzorgen leden van de kenniskringen lezingen of workshops waar studenten aan deel kunnen nemen, zoals een workshop op de Nederlands Jeugdinstituut conferentie over jeugd in onderzoek in maart 2010 en een workshop op de eerste Nederlandse conferentie van School Wide Positive Behavior Support in november 2010.

Naar het oordeel van het auditteam mag de opleiding nog vaker dan nu gebeurt met gastdocenten uit het werkveld werken, daar deze vanuit hun expertise meerwaarde kunnen bieden bij het behandelen van actuele thema's met de studenten. Dit was tevens een suggestie van (oud)studenten.

Studenten en alumni, die het auditteam sprak waren zeer tevreden over de inhoudelijke kennis van de docenten en de kennis die zij hebben van de beroepspraktijk. Positief waren ze eveneens over het feit, dat de docenten hen in hun lessen enorm stimuleerden. 'Ze blijven je prikkelen', aldus een van de studenten.

Onderwijsvoorzieningen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de materiële en ruimtelijke voorzieningen van de opleiding voldoen aan de algemene onderwijsseisen. De vier lesplaatsen zijn ondergebracht bij vier hogescholen. De gebouwen waarin deze hogescholen zijn gehuisvest zijn voldoende geoutilleerd. Dit is o.a. in de afgelopen jaren geconstateerd tijdens de audits bij opleidingen die ook in deze gebouwen worden aangeboden. Alle lesplaatsen hebben studielandschappen waar studenten gebruik kunnen maken van intranet en internet en mediatheken met (inter)nationale kennisbronnen. De fysieke collectie boeken is hier en daar wat mager en soms verouderd, maar via databanken waaronder Picarta en de internationale ERIC en Academic Search Elite kunnen studenten aan actuele informatie en Nederlandse en anderstalige fulltext artikelen komen. Vooral ERIC gebruiken de studenten van de M SEN veelvuldig. Echt specifieke voorzieningen voor de opleiding zijn verder niet nodig.

Over Blackboard, dat de opleiding gebruikt als primair forum voor alle docenten en studenten binnen de M SEN, waren docenten en studenten die het auditteam sprak, niet erg tevreden. Ten tijde van de audit was een werkgroep al bezig de netwerkomgeving te optimaliseren. Een verbeterde versie van Blackboard zal op korte termijn geïnstalleerd worden binnen de hogeschool. Het meer benutten van ICT binnen de opleiding is sowieso nog een punt waaraan de opleiding gaat werken.

Samenhangende onderwijsleeromgeving

Het auditteam constateert dat er binnen de opleiding een samenhangende leeromgeving is. De opleiding zet vakinhoudelijk bekwame docenten in, die studenten de voor deze master vereiste kennis en vaardigheden bijbrengen en hen adequaat begeleiden bij het uitvoeren van de opdrachten en onderzoek. De docenten beschikken over actuele kennis van wat er in het beroepenveld speelt en zijn in staat een relevant programma te ontwikkelen. De studenten en docenten kunnen daarbij gebruik maken van de benodigde voorzieningen. De samenhang met het werkveld kan nog sterker worden wanneer ook de werkgever betrokken is bij het onderzoek van de student.

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding een helder opgezet beroepsgericht programma hanteert dat er voor zorgt dat de studenten aan de hand van velerlei opdrachten de zeven voor M SEN aangescherpte SBL-competenties en de basisdimensies op masterniveau kunnen ontwikkelen. Sterk is daarbij het werken met de 'critical friends'. Door de ordening in leerlijnen is een duidelijke samenhang in het programma aangebracht.

De opleiding blijkt in de huidige opzet van het programma met 50 modulen prima in staat daar waar nodig/gewenst snel bij te kunnen sturen als zich belangrijke ontwikkelingen voordoen.

De opleiding besteedt veel aandacht aan (het leren doen van) onderzoek. Belangrijk is dat de opleiding nu ook het werkveld (leidinggevend) inschakelt bij het (eind)onderzoek.

De opleiding zorgt er op een adequate wijze voor dat studenten op de hoogte komen van internationale ontwikkelingen, o.a. door het expliciet verbinden van 3 te behalen studiepunten voor internationale activiteiten. Het auditteam vindt het goed, dat studenten verplicht worden internationale literatuur te raadplegen en te verwerken bij hun opdrachten en afstudeeronderzoek.

Het programma is qua inhoud en niveau voor veel studenten studeerbaar, zij het dat ze het wel veel en soms pittig vinden. De opleiding heeft daar oog voor en het is te prijzen dat ze het aantal contacturen sterk heeft verhoogd. Daarmee is de opleiding beter in staat de studenten te ondersteunen tijdens het afstudeeronderzoek en bij de competentieontwikkeling.

De kwalitatief bekwame en betrokken docenten zijn goed op de hoogte van hetgeen zich afspeelt in de beroepspraktijk en zorgen ervoor dat de studenten een actueel en relevant programma kunnen volgen en kunnen werken aan de ontwikkeling van de vereiste eindkwalificaties. De studenten en alumni zijn zeer tevreden over de docenten.

De materiële voorzieningen, adequate informatievoorziening en benodigde begeleiding van de studenten maken het mede mogelijk voor de studenten het programma te doorlopen.

Op basis hiervan komt het auditteam tot het oordeel goed voor standaard 2.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Toetsen en beoordelen

De studenten van de opleiding M SEN krijgen op alle vier de lesplaatsen dezelfde toetsen en alle docenten werken met door Windesheim vastgestelde heldere beoordelingscriteria.

De opleiding toetst op verschillende wijzen of de student over de vereiste kennis en vaardigheden beschikt:

- Beroepsproducten: dit zijn opdrachten, die de student in de beroepspraktijk ontwikkelt en uitvoert. Een voorbeeld hiervan is het ontwerpen en uitvoeren van een handelings-/groepsplan. Ook een (mini)praktijkonderzoek, een literatuuronderzoek, een beeld- en/of geluidsbewijs behoren tot vormen van beroepsproducten;
- Kennistoetsing: deze vindt plaats in de beroepsproducten die behoren bij de onderwijseenheden. Daarnaast toetst de opleiding de kennisbasis orthodidactiek (lezen en rekenen) en orthopedagogiek (gedrag) via een centraal afgenomen (digitale) multiple-choice toets;
- Portfolio: hierin verzamelt de student bewijzen van kunnen voor zijn competentieontwikkeling. Hierbij zit ook de feedback van de studiecoach, collega's/leerwerkplekbegeleiders, medestudenten, leerlingen. Dit portfolio dient met ingang van 2011/2012 als basis voor het competentie-examen. (Zie hieronder.)

Met ingang van 2011/2012 komt er in de gehele opleiding in het leerlijnenmodel nog de volgende toetsvorm bij:

- Competentie-examens: portfolio-assessments met een criteriumgericht interview (halverwege de studie) en een forumdiscussie (bij de afsluiting van de studie). Hierin worden diverse resultaten van een student integraal en in samenhang gewaardeerd en ontwikkelingsgericht beoordeeld. Zo zal het eerste competentie-examen dat halverwege de studie zal plaatsvinden de beroepsproducten van de drie eerste modules, een kennistoets en aanvullende bewijzen omvatten. Het tweede competentie-examen ter afsluiting van de studie zal beroepsproducten van de twee laatste modules, aanvullende bewijzen (waaronder internationalisering) en het praktijkgericht onderzoek bevatten.

Dit competentie-examen 2010-2011 is in de voltijdopleiding en in een van de leerroutes op de locatie Zwolle reeds geïmplementeerd.

Dat de opleiding zowel op productniveau als op ontwikkelingsniveau toetst en beoordeelt of de student over de vereiste kennis en vaardigheden beschikt, acht het auditteam sterk. Prima is dat de opleiding met ingang van 2011/2012 stelt dat de student voor het beroepsproduct behorend bij de module 3 EC kan behalen en pas na het criteriumgericht interview de overige 3 EC voor elke module kan behalen. (Zie schema bij bijlage III en hieronder bij het kopje 'validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid'.)

De basiskennis die de opleiding toetst via de kennisbasistoets moeten de studenten zoals onder standaard 2 is vermeld via zelfstudie verwerven. Studenten mogen hiervoor drie maal herkansen. Studenten die een van de drie onderdelen hebben behaald, hoeven dit deel niet meer opnieuw af te leggen. In de gesprekken met de studenten tijdens de audit bleek, dat zij niet goed op de hoogte waren van de mogelijkheid om zich per onderdeel te laten toetsen. Zij klaagden over de forse studielast die het bestuderen van de hoeveelheid stof voor de drie verschillende onderdelen met zich meebracht (ruim 1000 pagina's, waarvan de helft in het Engels). Het auditteam beveelt de opleiding aan, de mogelijkheid voor het apart afleggen van delen van de kennisbasistoets explicieter te communiceren.

De opleiding hanteert bij het beoordelen 4 niveaus: niveau 1 correspondeert met bachelor niveau, niveau 2 met startbekwaam in ontwikkeling, niveau 3 met startbekwaam master en niveau 4 met startbekwaam plus. Niveau 3 en 4 corresponderen met de Dublin Descriptoren op masterniveau, waarbij niveau 3 gelijk staat aan een oordeel voldoende/goed en niveau 4 aan uitmuntend.

De cesuur voor de opleiding M SEN ligt uiteraard tussen niveau 2 en niveau 3: studenten moeten bewijzen dat zij aan het einde de opleiding alle competenties minimaal op niveau 3 beheersen:

Ontwikkelingsniveau 3	Startbekwaam master <i>De student heeft aangetoond in meerdere en diverse complexe beroepssituaties – indien nodig - andere dan standaard benaderingen te hanteren, die leiden tot een wenselijk effect. Er is blijk gegeven van denken en handelen vanuit het besef deel uit te maken van verschillende systemen en een multidisciplinaire context. Het zelfstandig en onderzoeksmatig werken volgens de cyclus: ontwerpen, uitvoeren, reflecteren en evalueren is een kenmerkende beroepshouding. Deze vormt de basis voor de voortdurende, professionele ontwikkeling, waarbij het inzetten, gebruiken, genereren en delen van hoogwaardige kennis over de beroepspraktijk kenmerkend is.</i> <i>De geleverde bewijzen tonen volledige verwerking van het aangeboden materiaal. Er is voldoende eigen materiaal en bronnenonderzoek toegevoegd en geïntegreerd in een samenhangende praktijktheorie. Er is sprake van een uitgebreide kennisbasis.</i>
------------------------------	--

De opleiding heeft een generiek en duidelijk beoordelingsformulier ontwikkeld dat alle docenten op de vier lesplaatsen gebruiken bij de beoordeling van de beroepsproducten en vanaf 2011-2012 bij de competentie-examens. Daarop staan de SBL competenties, de verschillende dimensies en de onderliggende criteria vermeld. Per toets (beroepsproduct/competentie-examen) kan de docent aangeven welke SBL competenties aan de orde zijn bij het toetsen en beoordelen.

Een voorbeeld voor een van de dimensies en onderliggende criteria van competentie 1 'Interpersoonlijk competent met leerlingen':

1a. Ontwerpen van op de beroepscontext afgestemde interventies waarin uiteenlopende belangen een rol spelen.	
De student:	
1.	Formuleert de (gespreks)doelstelling op basis van een analyse.
2.	Benut alle relevante informatiebronnen.
3.	Neemt kennis van de diverse belangen van de betrokkenen.
4.	Kiest verantwoord voor een effectieve gespreksmodel(len) en de eigen gesprekspositie(s).
Onderbouwing voor O-V-G-U	
☐ O ☐ V ☐ G ☐ U	

Het afstuderen

Voor het afstuderen voert de student vaak op basis van een zogenoemde 'verlegenheidssituatie' een praktijkgericht onderzoek uit in zijn eigen werksituatie. Met het uitgevoerde praktijkgerichte onderzoek toont de student aan dat hij op hbo-masterniveau kan functioneren.

Het praktijkgerichte onderzoek bestaat uit verschillende onderdelen, zoals het opstellen van een onderzoeksplan, een theoretisch onderzoek, het uitvoeren van het onderzoek en het gebruik van onderzoeksinstrumenten daarbij, het trekken van conclusies en het voeren van een discussie daarover en een eindrapportage. De student mag pas starten met zijn onderzoek als het plan van aanpak is goedgekeurd, een 'go' heeft gekregen. Het auditteam is van oordeel dat de opleiding hiermee borgt, dat de student vanaf het begin op de gewenste wijze werkt aan zijn onderzoek.

Tot en met juli 2011 krijgt de student alleen een beoordeling op basis van zijn eindrapportage aan de hand van de relevante dimensies van SBL competentie 7 'competent in praktijkonderzoek en reflectie':

- omgaan met theorie;
- onderzoeken en kennis construeren;
- rapporteren.

Met ingang van 2011-2012 vindt in alle leerroutes na afronding van het eindrapport nog een forumdiscussie plaats. Zoals al hierboven is vermeld is dit in de voltijdopleiding en een van de leerroutes op de locatie Zwolle in de deeltijd al een feit. Het auditteam acht deze forumdiscussie een waardevolle aanvulling.

Inzichtelijkheid, validiteit en betrouwbaarheid

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding in de studiehandleidingen bij de modules voor alle betrokkenen inzichtelijk heeft gemaakt welke beroepsproducten de student moet opleveren, aan welke eisen deze moeten voldoen en op welke wijze deze worden getoetst en beoordeeld.

Een voorbeeld uit de module 'Planmatig werken in het eigen vakgebied', waarin de studenten een didactisch groepsplan moeten opleveren met als uitgangspunt de didactische instructiebehoefte van een door de student gekozen leerling:

- Het didactisch groepsplan of individueel handelingsplan staat op maximaal 2 kantjes A4;
- Korte impressie planmatig handelen op schoolniveau. Daarnaast eindanalyse en plan van aanpak voor de bespreking binnen de eigen organisatie. Maximaal 3 kantjes A4;
- Analyse planmatige handelen op groeps- en individueel niveau m.b.t. het eigen vak(gebied). Bovendien persoonlijke leerdoelen en plan van aanpak / persoonlijk ontwikkelingsplan. Maximaal 3 kantjes A4;
- Schriftelijke verantwoording van de gelezen literatuur (er worden minimaal 80 bladzijden literatuur op wetenschappelijk niveau en 120-240 bladzijden op hbo-niveau gelezen) en gebruik overige kennisbronnen met het accent op de betekenis ervan voor de eigen professionele ontwikkeling. Het is niet de bedoeling een samenvatting te schrijven. De student schrijft zoveel mogelijk in zijn eigen woorden. Een enkel citaat mag wel, mits duidelijke referentie wordt aangegeven en het citaat voorzien wordt van commentaar. Maximaal 3 kantjes A4;
- Een reflectieverslag m.b.t. het eigen leerproces.

Op basis van het gesprek dat het auditteam voerde met de examencommissie, concludeert het auditteam dat de examencommissie aantoonbaar zicht heeft op de kwaliteit van het toetsen en beoordelen en aanspreekbaar is op het gerealiseerde eindniveau.

De opleiding M SEN van Windesheim kent één examencommissie voor alle vier de lesplaatsen. Windesheim borgt de verbinding met de andere lesplaatsen door in de examencommissie ten minste één lid zitting te laten nemen vanuit de gezamenlijke groep docenten van Stenden/Marnix/INHOLLAND. Recent hebben er wisselingen plaatsgevonden in de samenstelling van de examencommissie om de deskundigheid van de commissie te vergroten. Dat vindt het auditteam een sterk punt.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de examencommissie de integrale competentieontwikkeling, de toetskwaliteit en de toetsdiversiteit borgt door toetsen- en leerplannen en opdrachten voor beroepsproducten vooraf te bekijken en goed te keuren. De toetscommissie die onder verantwoordelijkheid van de examencommissie werkt voert deze controle uit. Pas na goedkeuring van de toetscommissie mag een toets worden afgenomen.

Het auditteam constateert, dat de opleiding naast een interne blik op het toetsprogramma en de praktijkgerichte onderzoeken tevens zorgt voor externe validatie. Zo legt de opleiding het toetsprogramma en de praktijkgerichte onderzoeken jaarlijks voor aan externe wetenschappers tijdens validatiebijeenkomsten. In mei 2009 vond een validatiecongres voor werkveld en wetenschap plaats, in november 2009 een validatiedag om de uit het congres voortgekomen verbeteracties te bespreken met externe experts/lectoren en in oktober 2010 een validatiedag om de gerealiseerde verbeteringen met betrekking tot onderzoek en toetskwaliteit nogmaals te bespreken met externe experts. Daarnaast zijn er landelijke validatiedagen voor bachelor- en masteronderzoeken waarbij pabo's en M SEN opleidingen van de verschillende hogescholen een selectie bachelor en master praktijkgerichte onderzoeken eerst onderling vergelijken en daarna de praktijkgerichte onderzoeken van de bachelorstudenten vergelijken met die van masterstudenten.

Uit de validatiebijeenkomsten met het werkveld en de wetenschap kwam naar voren, dat de betrokkenen vinden dat de opleiding het toetsen goed op orde heeft.

Zoals al onder standaard 2 is beschreven zijn of worden alle docenten getraind tot opleidingsassessor, waardoor zij kunnen werken met het gestandaardiseerde beoordelingsformulier.

De opleiding spant zich zichtbaar in het zogenoemde 'meerogenbeleid' bij het toetsen en beoordelen en het scheiden van begeleiden en beoordelen toe te passen. Dat acht het auditteam een sterk punt van de opleiding. Dit gebeurt o.a. door:

- meerdere beoordelaars bij de beoordeling van de student te betrekken, te weten de moduledocenten, de studiecoach, medestudenten en het werkveld (leerwerkplekbegeleiders/collega's van de werkplek). De moduledocenten beoordelen de beroepsproducten summatief en formatief. De andere betrokkenen beoordelen de producten formatief door het geven van feedback aan de student. De student bewaart de reflecties in zijn portfolio als bewijs van het verwerven van de verschillende (deel)competenties bij het beroepsproduct;
- bij het beoordelen van het praktijkgerichte onderzoek de begeleider niet meer tegelijkertijd de beoordelaar te laten zijn. Een onderzoeksassessor beoordeelt;
- in het leerlijnenmodel dat met ingang van 2011/2012 volledig wordt ingevoerd, de beoordeling altijd te laten uitvoeren door twee of meer beoordelaars. Allereerst zal de moduledocent de uitgevoerde opdrachten/beroepsproducten binnen de module beoordelen. Daarna worden in de twee competentie-examens een aantal beroepsproducten uit de modules integraal en in samenhang tot elkaar en alle competenties beoordeeld, waarbij met name het handelingsniveau beoordeeld wordt. Twee onafhankelijke beoordelaars zullen de competentie-examens afnemen, waarbij één van hen bij voorkeur afkomstig is uit het werkveld. De opleidingsassessor is altijd eindverantwoordelijk.

Het auditteam acht het zeer waardevol dat de opleiding het werkveld betreft bij deze competentie-examens en daarvoor docenten en werkveldassessoren heeft opgeleid.

De docenten toetsen en valideren regelmatig met elkaar de gegeven oordelen. Dat acht het auditteam belangrijk voor de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid. Zo bekijken en beoordelen de docenten op de vier locaties twee maal per jaar gezamenlijk een aantal beroepsproducten en leggen de gegeven oordelen naast elkaar. Dit jaar stonden er ook tien werkstukken centraal waarvan de beoordeling op het snijvlak van voldoende/goed zat of op het snijvlak van voldoende/onvoldoende. Het auditteam vindt het goed, dat de opleiding ervaringen hiervan meeneemt in de training van (nieuwe) docenten.

Daarnaast wisselen vakdocenten regelmatig via de e-mail van gedachten met collega's die dezelfde module verzorgen op de andere locaties, over gegeven beoordelingen van de opdrachten behorende bij de module.

Het auditteam beveelt de opleiding aan meer nuance aan te brengen in de oordelen dan de vier (onvoldoende, voldoende, goed, uitmuntend) die docenten nu hanteren. Het gat tussen voldoende en goed is nu groot, waardoor de neiging ontstaat te hoog te beoordelen. Dit constateerde het auditteam bij een aantal werkstukken die zij inzag.

De wijze waarop afgestudeerden in de praktijk functioneren

De student is na afloop van de studie M SEN inzetbaar als zelfstandig beroepsbeoefenaar en/of leidinggevend beroepsbeoefenaar. Afhankelijk van de gekozen differentiatie werkt hij na zijn studie bijvoorbeeld als gespecialiseerde zelfstandig functionerende leraar in het regulier of speciaal onderwijs, of als leidinggevend professional in een specifieke functie of taakgebied als bijvoorbeeld remedial teacher, intern begeleider, autisme specialist, zorgcoördinator of als leidinggevend coach bij een ontwikkeling of verandering binnen de school op gebied van onderwijszorg. Dit blijkt o.a. uit de eigen jaarlijkse evaluaties onder werkgevers en alumni en het gesprek met het werkveld en de alumni tijdens de audit. Werkgevers en alumni waarderen het niveau, de beroepsgerichtheid en de praktijkrelevantie van de opleiding positief. De afgestudeerde masters SEN versterken het niveau van het werken in de scholen, omdat zij hun inzichten delen en kennisbronnen gebruiken, een kritische onderzoekende houding hebben gekregen en hun grenzen hebben verlegd. Zij fungeren als vliegwiel binnen de school.

Eigen oordeel van het auditteam over het gerealiseerd niveau

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de opdrachten die de studenten gedurende hun opleiding hebben gemaakt, de verbinding die ze kunnen leggen tussen theorie en praktijk, uit de reflecties die ze hebben geschreven over hun eigen ontwikkeling en uit het praktijkgerichte onderzoek dat de studenten aan het einde van hun studie uitvoerden.

Het auditteam heeft tussenproducten van studenten, zoals beschrijvingen van cases, visie op theorie en de uitwerking daarvan in de eigen onderwijspraktijk, verslagen over uitgevoerde opdrachten in de klas/in de school en de reflectie van de student, de 'critical friends' en de docent hierop verzameld in het portfolio van de student bestudeerd.

Zo beschreef een student hoe zij aan de hand van videobeelden van zichzelf met drie leerlingen een analyse had gemaakt van door haar gebruikte vraagtechnieken en had onderzocht wat de oorzaak van succes en falen van haar communicatie was. Zij betrok daarbij zichtbaar informatie die zij via literatuurstudie had weten te vinden. Voor de analyse gebruikte zij de lijst van veertien vraagtechnieken uit het boek van Delfos 'Luister je wel naar mij?' (2009). Een medestudent reageerde op de video's en samen bespraken en beschreven zij hun conclusies en de leerpunten voor de student.

Een andere student beschreef in een paper haar zoektocht naar een effectieve zaakvakdidactiek voor leerlingen binnen cluster-4 onderwijs (voortgezet speciaal onderwijs) naar aanleiding van een vraag van haar collega's over het gebruik van de aardrijkskunde methode. Zij bestudeerde en analyseerde daarvoor zeer uitgebreid in de literatuur verschenen recente inzichten betreffende (meervoudige) voortgezette geletterdheid, woordenschatonderwijs aan leerlingen met Autisme Spectrum Stoornissen en taalgerichte vakdidactiek. Aan de hand daarvan formuleerde zij haar visie op een effectieve zaakdidactiek. Tot slot beschreef zij een lesontwerp voor het vak aardrijkskunde, dat zij uitvoerde en evalueerde.

Het auditteam constateert dat studenten in deze tussenproducten laten zien, dat zij groeien naar masterniveau. De ingevulde beoordelingsformulieren en het commentaar van de docenten bij de opdrachten geven duidelijk weer waarin de student sterk is en waarin hij zich nog verder moet ontwikkelen. Het auditteam kan zich vinden in de beoordeling en de opmerkingen die de docent heeft gemaakt.

Het auditteam heeft uit een lijst van de laatste twee jaar (2009 en 2010) een selectie gemaakt van 16 praktijkgerichte onderzoeken van voltijd en deeltijdstudenten van alle vier de locaties met een oordeel variërend tussen 'voldoende' en 'goed'.

Het auditteam ziet evenals de docenten van de opleiding een spreiding in niveau in deze praktijkgerichte onderzoeken. Er zaten hele goede onderzoeken bij, 'toppers', met daarnaast veel onderzoeken die gewoon voldeden aan hbo-masterniveau. Eén onderzoek vond het auditteam matig. De opleiding meldde in het gesprek met het auditteam dat dit onderzoek intern een discussiepunt is geweest. De twee beoordelende docenten hebben hierover eerst met elkaar gediscussieerd en hebben daarna samen met de examencommissie het totale dossier van de betreffende student bekeken. Zij kwamen op basis daarvan tot het oordeel 'net voldoende' voor het gerealiseerde niveau van deze student. Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding hierin zorgvuldig te werk is gegaan. Het auditteam dat alleen het praktijkgerichte onderzoek beoordeelde, acht het aannemelijk, dat de opleiding op basis van het volledige dossier is gekomen tot een positief oordeel.

Zoals hierboven vermeld acht het auditteam de gezamenlijke praktijk die de docenten hebben ontwikkeld bij het toetsen en beoordelen binnen deze opleiding sterk en tenderen naar goed. De beoordelingssystematiek met twee verschillende beoordelingsmomenten door verschillende beoordelaars die per 2011/2012 in de volledige opleiding uitgevoerd zal worden vergroot de mogelijkheden nauwgezet te beoordelen of de student uiteindelijk het gewenste masterniveau heeft gerealiseerd.

In de praktijkgerichte onderzoeken tonen de studenten aan dat zij aan de hand van de theorie en onderzoek antwoord hebben gezocht en gevonden op hun onderzoeksvraag. Alle studenten hebben uitgebreid literatuuronderzoek gedaan en uit de lijsten van geraadpleegde literatuur blijkt, dat zij daarbij tevens gebruik hebben gemaakt van anderstalige literatuur. Alle studenten komen op basis van hun onderzoek met aanbevelingen. Uit de reflecties die de studenten hebben geven op hun eigen leerproces, blijkt dat zij veel hebben geleerd gedurende de opleiding en bij het doen van het onderzoek. Het auditteam beveelt wel aan, dat studenten naast eigen onderzoek ook kennis nemen van resultaten van onderzoek elders.

Tijdens de audit heeft het auditteam een presentatie bijgewoond van twee recent afgestudeerden van hun afstudeeronderzoek over hoe schoolvideo-interactiebegeleiding gebruikt kan worden bij verstandelijke beperkte kinderen en hoe scholen voor voortgezet onderwijs gebruik kunnen maken van het protocol voor dyslexie. Het auditteam was zeer onder de indruk van het niveau van het onderzoek, de scherpe analyse die deze studenten hadden gemaakt en de conclusies die zij op basis daarvan hadden weten te trekken voor zichzelf en het werkveld.

Het auditteam was verheugd te horen, dat beide studenten hun ervaringen daarna hadden gedeeld met anderen, zoals verwante scholen, leerkrachten en medestudenten, zodat nog veel meer mensen konden profiteren van de bevindingen.

Weging en Oordeel: voldoende

Het auditteam is van oordeel, dat het systeem van toetsen en beoordelen van de opleiding binnen vier uitstroomprofielen en daaronder vallende leerroutes uitstijgt boven basiskwaliteit. Sterk is het recent ingezette gebruik van het meerogenprincipe, het scheiden van begeleiden en beoordelen, het structureel gezamenlijk door de docenten toetsen en valideren van de beoordelingen van opdrachten, het invoeren van de competentie-examens met twee verschillende beoordelingsmomenten door verschillende beoordelaars en het inzetten van opgeleide assessoren vanuit de opleiding en het werkveld. Het uniforme beoordelingsformulier, dat alle docenten op de vier locaties gebruiken bij het beoordelen van de beroepsproducten is duidelijk. Het auditteam constateerde wel, dat het gat tussen het oordeel voldoende en goed groot is, waardoor docenten in sommige gevallen te hoog waardeerden.

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding het werkveld voldoende betreft bij het beoordelen van het gerealiseerde niveau door hen structureel in te zetten als assessor bij de competentie-examens en hen te raadplegen in validatiebijeenkomsten.

Het gerealiseerde niveau van de studenten is over het algemeen van voldoende hbo-masterniveau. Daarnaast zijn er studenten die een goed tot heel goed niveau hebben bereikt. Dat blijkt uit de tussenproducten, uit de praktijkgerichte onderzoeken en uit de wijze waarop afgestudeerden na de opleiding M SEN functioneren in de onderwijspraktijk.

Het auditteam vindt voor standaard 3 het gewicht van het gerealiseerde niveau dat bij de meeste studenten gewoon voldoende is, zwaarder wegen dan de praktijk van het toetsen en beoordelen. Daarom komt het auditteam tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

4. ALGEMENE CONCLUSIE

Het auditteam concludeert dat de beoogde eindkwalificaties, de zeven voor M SEN aangescherpte SBL competenties en twee basisdimensies die de opleiding M SEN van Windesheim hanteert, voldoen aan de eisen die het nationale/internationale werkveld stelt. Goed is dat de opleiding een kennisbasis heeft vastgesteld met betrekking tot orthodidactiek lezen, orthodidactiek rekenen en orthopedagogiek en de studenten daarop toetst. Sterk is ook dat de opleiding in dit programma expliciet aandacht besteedt aan internationale ontwikkelingen en studenten studiepunten toekent voor internationale activiteiten.

Binnen de opleiding is een samenhangende leeromgeving aanwezig, die de studenten de mogelijkheid geeft de eindkwalificaties te bereiken. De kwalitatief bekwame docenten en het helder opgezette programma dragen daartoe bij.

Het auditteam is van oordeel, dat het systeem van toetsen en beoordelen van de opleiding binnen vier uitstroomprofielen en daaronder vallende leerroutes uitstijgt boven basiskwaliteit. Aan de hand van een universeel beoordelingsformulier toetst elke docent of de student de beoogde leerdoelen en eindkwalificaties heeft bereikt. Uit tussenproducten, afstudeerscripties en uit de wijze waarop de afgestudeerden functioneren in de praktijk concludeert het auditteam dat de afgestudeerden na afronding van de opleiding beschikken over hbo-masterniveau.

Het auditteam is op basis van bovenstaande van oordeel dat de kwaliteit van de opleiding M SEN van Windesheim voldoende is. Een oordeel 'goed' kan het auditteam hier niet geven, daar het gerealiseerde hbo-master niveau van de meeste studenten gewoon voldoende is.

5. AANBEVELINGEN

- De opleiding is sterk beroepsgericht en praktisch. De studenten kunnen alle opdrachten uitvoeren op de eigen (leer)werkplek. Zij zijn dus voornamelijk gefocust op de eigen werksituatie en de eigen school. Van 'critical friends' horen studenten over andere lespraktijken. Het auditteam beveelt de opleiding aan studenten te stimuleren zich ook extern te oriënteren, hun collega's en/of andere scholen te bezoeken en daar eventueel opdrachten uit te voeren. Belangrijk is dat de studenten zich boven de eigen werkplek kunnen verheffen.
- De opleiding heeft met sommige werkgevers al veel contact over de opzet en inhoud van het programma en het doen van onderzoek door de leerkrachten die naar de opleiding komen. Het auditteam beveelt de opleiding aan met alle werkgevers contact te hebben over de uit te voeren onderzoeksopdracht van de student, zodat er nog meer samenhang komt tussen wat studenten onderzoeken voor de opleiding en de dagelijkse praktijk waarin zij zich bevinden. Ook de betrokkenheid van de werkgever bij de professionalisering van de student kan hiermee toenemen.
- De opleiding heeft als ontwikkelpunt al genoemd dat zij alumnibeleid wil formuleren. Het auditteam beveelt de opleiding aan daar serieus werk van te maken. Het is belangrijk alumni betrokken te houden bij het doen van onderzoek. Alumni blijken ook behoefte te hebben aan mogelijkheden tot het stellen vragen na afronding van de opleiding en intervisie. Dit kan bijdragen tot de verdere profilering van Windesheim als expertisecentrum.
- Aangezien het (leren) gebruiken van SPSS en andere kwalitatieve onderzoeksprogramma's geen vast onderdeel uitmaakt van het programma, geeft het auditteam de opleiding mee te zoeken naar een meer zichtbare structurele manier om dit aan de studenten aan te bieden indien zij dit nodig hebben.
- In de opleiding is het aantal docenten met een hbo of wo master de laatste jaren flink toegenomen. Aan een hbo-masteropleiding moeten master studenten les krijgen van docenten, die zelf een mastersopleiding hebben gevolgd of gepromoveerd zijn. Het is daarom essentieel dat de opleiding blijft streven naar 100% master docenten. Daarnaast zou het aantal docenten met een wo-master naar het oordeel van het auditteam nog verder omhoog mogen.
- De opleiding toetst de aanwezige basiskennis van de studenten met betrekking tot de drie onderdelen orthodidactiek lezen, orthodidactiek rekenen en orthopedagogiek. In de Onderwijs- en examenregeling staat beschreven dat studenten op elk onderdeel apart beoordeeld worden en dat elk onderdeel dat voldoende is afgerond niet opnieuw herkanst hoeft te worden. Het auditteam beveelt de opleiding aan explicieter dan nu gebeurt te communiceren, dat studenten die dat willen zich dus ook voor één onderdeel tegelijk kunnen laten toetsen.
- Het auditteam beveelt de opleiding aan meer nuance aan te brengen in de oordelen, dan de vier (onvoldoende, voldoende, goed, uitmuntend) die docenten nu hanteren.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-masteropleiding Special Educational Needs voltijd/ deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties	G
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	G
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	V
Algemene conclusie	V

BIJLAGE II Opleidingsspecifieke eindkwalificaties

De 7 SBL kerncompetenties:

1. Interpersoonlijk competent in de omgang met leerlingen: de leraar maakt contact met de leerling(en) en communiceert met hen.
2. Orthopedagogisch competent in de omgang met leerlingen: de leraar creëert als pedagoog een klimaat dat de leerlingen voldoende veiligheid én uitdaging biedt voor hun verdere ontwikkeling.
3. Orthodidactisch competent in de omgang met leerlingen: de leraar ontwerpt als didacticus een op de leerlingen/groep afgestemde krachtige leeromgeving.
4. Organisatorisch competent in de omgang met leerlingen en andere direct betrokkenen: de leraar draagt zorg voor een ordelijke en taakgerichte leeromgeving; bovendien stemt hij de activiteiten van betrokkenen op elkaar af.
5. Competent in samenwerking met collega's: de leraar stemt zodanig af dat ook op schoolniveau alles goed op elkaar aansluit.
6. Competent in samenwerking met de omgeving van de school: de leraar werkt, gezien zijn orthopedagogische en orthodidactische taak, ook samen met mensen en organisaties buiten de eigen schoolorganisatie (ouders; maatschappelijke organisaties, zoals een schoolbegeleidingsdienst, welzijnsinstelling, jeugdhulpverlening) en stemt met hen af.
7. Competent in reflectie en ontwikkeling: de leraar werkt voortdurend aan zijn professionele ontwikkeling: zijn deskundigheid, zijn persoonlijke kwaliteiten en zijn opvattingen. Deze competentie komt in alle beroepsproducten aan de orde omdat hier met name het generieke masterniveau m.b.t. kennistoepassing en kennisconstructie is geoperationaliseerd.

Bovenstaand competentieprofiel wordt als uitgangspunt gehanteerd voor de M SEN. Daarnaast worden de bovengenoemde voor de M SEN aangescherpte SBL-competenties aan twee verdiepingdimensies gekoppeld. Deze geven een extra dimensie aan alle zeven competenties voor wat betreft de professionele beroepshouding (dimensie A) en de diepgang in kennistoepassing en –ontwikkeling (dimensie B).

Dimensie A: Professionele beroepshouding en daaraan verbonden kwaliteiten:

A1 Visie op inclusie en waarden van diversiteit:

leraren handelen vanuit een positieve en onderbouwde visie op inclusie, diversiteit en burgerschap, gaan uit van gelijkwaardigheid, zien diversiteit in de groep als uitdaging en weten die effectief in te zetten bij de vormgeving van het onderwijs. Leraren hebben zelfvertrouwen en vertrouwen in de eigen competenties in de omgang met verschillen.

A2 Normatieve professionaliteit:

leraren zorgen voor een goede balans tussen instrumentele, communicatieve en normatieve aspecten van het beroep.

A3 Authentiek functioneren:

zichzelf hanteren in werksituaties. Leraren weten dat zij er toe doen. Zij zorgen ervoor dat zij fysiek, emotioneel en cognitief in evenwicht zijn, om zo effectief te functioneren.

Dimensie B: Diepgang in kennistoepassing en –ontwikkeling:

B1 Kritisch toepassen van kennis:

leraren maken constructief en effectief gebruik van de kennis die voor de uitoefening van hun beroep van belang is. Op basis van praktijkervaringen en praktijkgericht onderzoek dragen zij bij aan de verdere kennisontwikkeling: voor hun eigen praktijk, en waar mogelijk ook toepasbaar in andere praktijken.

B2 Gerichtheid op ontwikkelingsmogelijkheden:

leraren werken handelingsgericht, waarbij zij de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling centraal stellen. Zij zijn zich ervan bewust dat de leerling zich ontwikkelt in wisselwerking met zijn of haar omgeving, wetend dat zij zelf daar ook deel van uitmaken.

B3 Samenwerkend leren:

leraren zijn gericht op actieve participatie van en partnerschap met leerlingen, ouders/verzorgers en anderen die bij de ontwikkeling van de leerling(en) betrokken zijn.

B4 Onderzoekend handelen:

leraren beschouwen hun werk en professioneel functioneren vanuit een onderzoekende houding; zij zijn nieuws- en leergierig. Zij passen hun handelen aan steeds nieuwe omstandigheden aan en maken hierin keuzes die zowel instrumenteel als moreel-ethisch gefundeerd zijn. Zij verbeteren hun praktijk door deze systematisch te onderzoeken.

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

De instroom van 2009 wordt nog grotendeels opgeleid in het 'modulaire model', maar heeft wel een volledig herzien toetsprogramma wat betreft de eisen die gesteld worden aan beroepsproducten. Deze instroom kan een module inwisselen voor de generieke basiskennismodule en mag kiezen voor de internationaliseringscomponent.

Instroom 2009 (huidige tweede jaars)

StudieLoopbaanBegeleiding (4 ec's)							
Module 1	Module 2	Module 3	Module 4	Module 5	Module 6	Module 7	Praktijkgericht onderzoek (ondersteund door seminars)
6 ec's	6 ec's	6 ec's	6 ec's	6 ec's	6 ec's	6 ec's	14 ec's

Figuur 85: Instroom 2009

De instroom van 2010 wordt deels opgeleid in het modulaire model en deels in het leerlijnenmodel.

Het kenmerkende verschil met de instroom van 2009 is het verplichte karakter van de internationaliseringscomponent en de invoering van de leerlijn praktijkgericht onderzoek. In de SLB worden voorbereidende stappen gezet naar de leerlijn die in het cursusjaar 2011-2012 geïmplementeerd wordt.

Instroom 2010 (huidige eerste jaars)

Studieloopbaanbegeleiding (4 ec's)						
Leerlijn praktijkgericht onderzoek (14 ec's)						
Module 1	Module 2	Module 3	Module 4	Module 5	Module 6	Module 7
6 ec's	6 ec's	6 ec's	6 ec's	6 ec's	6 ec's	6 ec's

Figuur 9: Instroom 2010

Vanaf cohort 2011 wordt het leerlijnen model verder geïmplementeerd.

Instroom 2011 en instroom 2012

Leerlijn StudieLoopbaanBegeleiding + Internationalisering en vrije ruimte 10 ec's										
Leerlijn praktijkgericht onderzoek (14 ec's)										
Module 1		Module 2		Module 3		Module 4		Module 5		Module 6 Kennisbasistoets
3 ec's via assess ment	3 ec's voor kennis basis	3 ec's via assess ment	3 ec's voor kennis basis	3 ec's via assess ment	3 ec's voor kennis basis	3 ec's via assess ment	3 ec's voor kennis basis	3 ec's via assess -ment	3 ec's voor kennis basis	6 ec's 3 afnamemomenten per jaar

Figuur 10: Instroom 2011 en 2012

De leerroutes binnen de vier uitstroomprofielen betreffen:

Uitstroomprofiel Onderwijs en Zorg:

- Gespecialiseerde leraar zorg PO of VO/MBO
- Gespecialiseerde leraar zorg jonge kind
- Gespecialiseerde leraar zorg SO
- Gespecialiseerde leraar onderwijs, cluster 2

Uitstroomprofiel Onderwijs en leerproblemen:

- Reken- en wiskunde specialist/dyscalculie PO en VO/MBO
- Remedial Teacher PO en VO/MBO
- Taalspecialist/dyslexie PO en VO/MBO

Uitstroomprofiel Onderwijs en gedragsproblemen:

- Autisme Spectrum Stoornissen
- Gedrag

Uitstroomprofiel Begeleiden en innoveren:

- Ambulant begeleider
- Intern begeleider
- Dynamisch coachen op verschillen
- Zorgcoördinator
- School video interactiebegeleider

BIJLAGE IV Locatiebezoek

Visitatieprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling masteropleiding Special Educational Needs – Windesheim 27 en 28 april 2011

Woensdag 27 april 2011

tijd		Wat er aan de orde komt	Gesprekspartners
08:30	Ontvangst door MT (Lokaal F 245)		
08:45- 09:45	Kennismaking en intern overleg auditteam (Lokaal F245)		Dhr prof.dr. W. Veugelers, inhoudsdeskundige Dhr dr. S. VandeVelde, inhoudsdeskundige internationaal dhr drs. H.M. Claessen MME, werkveld-vertegenwoordiger Dhr drs. R.B. van der Herberg, voorzitter panel Hobeon Mevrouw I. Huijbregts, Student Fontys OSO Mevrouw G. Versluis, secretaris Hobéon
09:45- 10:00	Kennismaking MT, vaststellen agenda	Aspecten van nieuwe accreditatiestelsel	
10:00- 11:00	MT+regiocoördinatoren (landelijk) (Lokaal F245)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> eigenheid opleiding - ambities – masterniveau – soort instromers - relatie beroepenveld – internationalisering- onderzoeksdimensie - personeel	Harry Frantzen: Directeur domein Bewegen en Educatie Windesheim Bert Meijer: Directeur Master SEN en MLI Marie-Jeanne Meijer: Hogeschoolhoofddocent Hans Troost: regiocoördinator Hoofddorp Willy Hoekstra: : regiocoördinator, Leeuwarden Nettie van Trigt: : regiocoördinator, Utrecht
11:00- 11:10	<i>Pauze</i>		
11:10- 12:30	Coördinatoren Programma generiek deel en specifiek deel (Lokaal F245)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> samenhangende leeromgeving: programma, voorzieningen - borging masterniveau - onderzoek en stage - borging kwaliteit werkplek - aansluiting instromers – contacttijd - studielast	Erica de Bruïne: Hogeschoolhoofddocent domein Bewegen en Educatie, praktijkonderzoek, Windesheim Kees Dijkstra: Voorzitter examencie., landelijk Bas v/d Bruggen: Curriculumcie., landelijk Dewi Piscaer: Vakspecialist Onderwijs en gedragsproblemen, landelijk Marjanne Timmerman: Vakspecialist Onderwijs en zorg en Begeleiden en Innoveren, landelijk Lieke van Velze: Vakspecialist Onderwijs en leerproblemen, landelijk Marie-Jeanne Meijer: HogeschoolhoofdDocent, landelijk

tijd		Wat er aan de orde komt	Gesprekspartners
12:30-13:15	<i>Lunch auditteam</i> (Lokaal F 228)		
13:15-14:15	Docenten met o.a. vertegenwoordiger vanuit de opleidingscommissie (Lokaal F 245)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> relatie beroepenveld - deskundigheidsbevordering/pop – internationalisering – opleidings specifieke voorzieningen -.	Anneke Smits: Docent Zwolle, dyslexiespecialist Lonny Fennis: Docent Zwolle, voorzitter opleidingscie. landelijk Margreet van Oudheusden: Docent Zwolle, cie. Praktijkonderzoek landelijk Eveline Feldbrugge: Docent Zwolle Maarten Pronk: Docent Hoofddorp Marianne Punter – Eleveld: Docent Leeuwarden, Edith Pijpers: Docent Utrecht
13:15-14:15	Docenten (Lokaal F 230)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> relatie beroepenveld - deskundigheidsbevordering/pop – internationalisering – opleidings specifieke voorzieningen -.	Anjette v/d Ven: Docent Zwolle, cie. Praktijkonderzoek landelijk Reinder Blok: Docent Zwolle, cie. internationalisering landelijk Diana Kolbe: Docent Zwolle, curriculumcie. landelijk Eefje v/d Zalm: Docent Utrecht Willy Boschma: Docent Leeuwarden Tineke Vermeulen: Docent Hoofddorp Wilmien Haasken- Nobel: Docent Leeuwarden
14:15-15:15 (deel van het auditteam)	examencommissie/toetscommissie 14:15 – 15:00 mogelijke uitloop tot 15:15 (Lokaal F245)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - bekwaamheden en deskundigheidsbevordering - borging kwaliteit toetsen en beoordelen verschillende leerroutes en locaties – onafhankelijkheid beoordelen – resultaten/gerealiseerd niveau	Kees Dijkstra: Voorzitter examencommissie., landelijk Zwanië van Rij: examencommissie. landelijk Eveline Feldbrugge: examencommissie. landelijk Bob Schoorel: Voorzitter toetscommissie. landelijk Hernie Voorham: Toetscommissie. landelijk Klaske van Marrum: Toetscommissie. landelijk
	Pauze 15.00 – 15.15		
14:15-15:15 (deel van auditteam)	Open spreekuur (Lokaal F230)		Studenten en docenten die het auditteam willen spreken
15:15-15:45	Lectoraat (Lokaal F245)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> opdracht van het lectoraat - relatie en betrokkenheid bij de masteropleiding - onderzoek - kenniskring – participatie studenten en Docenten– onderzoekswerkplaats - betrokkenheid van het lectoraat bij praktijkgericht onderzoek masterstudenten	Dolf van Veen: Lector Groot Stedelijk Onderwijs en jeugdbeleid, Inholland Hoofddorp Sui Lin Goei: Lector Onderwijszorg en samenwerking binnen de keten (OSBK), Windesheim Zwolle Ria Kleijn: Lector OSBK, Windesheim Zwolle, lector-directeur kenniscentrum Educatie
15:45-16:45	At random klassenbezoek deeltijd	<i>Invulling: Bijwonen van een deel van een les en gesprek met de</i>	

tijd		Wat er aan de orde komt	Gesprekspartners
		<i>groep studenten over de kwaliteit van de opleiding. auditteam splitst zich op over verschillende lokalen/lessen</i>	
16:45-17:30	Gesprek studenten voltijd, o.a vanuit uit de opleidingscommissie (Lokaal F 245)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Kwaliteit en relevantie programma – aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit Docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen – contacttijd - studielast	Eva van Coevorden: Student gespec. Leraar zorg PO, Zwolle Willianne Bosma: Student gespec. Leraar zorg PO, Zwolle (lid opleidingscie.) Ineke Winterwerp: Student gespec. Leraar zorg PO, Utrecht
16:45-17:30	Gesprek studenten voltijd, (Lokaal F 230)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Kwaliteit en relevantie programma – aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit Docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen – contacttijd - studielast	Marlous Boer: Student gespec. Leraar zorg PO, Utrecht Simone Dijkstra: Student gespec. Leraar zorg PO, Leeuwarden Janneke Huisman: Student gespec. Leraar zorg PO, Leeuwarden
17:30-18:30	<i>Diner auditteam</i> (Lokaal F 228)		
18:30-19:15	Gesprek studenten deeltijd (Lokaal F 245)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Kwaliteit en relevantie programma – aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit Docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen	Ronald Moerman: Student intern begeleider 1 ^e jr., Hoofddorp Mieke van Vliet: Student remedial teacher 2 ^e jr., Hoofddorp Joop Alma: Student taalspecialist 2 ^e jr., Leeuwarden Oscar Pots: Student dynamisch coachen op verschillen 2 ^e jr., Utrecht Marie-Louise Ritmeijer: Student dynamisch coachen op verschillen 2 ^e jr., Utrecht Mieke Doornenbal: Student zorgcoördinator 2 ^e jr., Zwolle Ellen Julius: Student taalspecialist 2 ^e jr., Zwolle
18:30-19:15	Gesprek studenten deeltijd met o.a. vertegenwoordiger uit de opleidingscommissie (Lokalen F 230)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Kwaliteit en relevantie programma – aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit Docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen	Corine van Oudenaarde: Student intern begeleider 1 ^e jr., Hoofddorp Margje Peterson: Student taalspecialist 2 ^e jr., Leeuwarden Alice Noord: Student dynamisch coachen op verschillen 2 ^e jr., Utrecht Caroline v/d Laan: Student remedial teacher 2 ^e jr. e-learning, Zwolle Martine de Vries, Student school video-interactie begeleiding 2 ^e jr., Zwolle Jeanet Spin: Student remedial teacher 1 ^e jr., Zwolle (lid opleidingscie.)

tijd		Wat er aan de orde komt	Gesprekspartners
19:15- 20:00	Gesprek vertegenwoordigers werkveld/ alumni (Lokaal F245)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> contacten met opleiding over onder andere: achtergrond leden werkveld/alumni - kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, actuele ontwikkelingen, stage en begeleiding, onderzoekcomponent, kwaliteit Docenten) - wensen vanuit het werkveld/alumni	Werkveld: Joke Tijhuis: Directeur ZML De Linde te Deventer, VARSO-lid Wilfred de Vries: Algemeen directeur Rehoboth- Vereniging voor scholen met de bijbel te Urk, VARSO-lid Kees de Bondt: Directeur Stichting Aandacht+ (swv VO regio NOP en Urk, VARSO-lid Truus van Boogaard: Beleidsmedewerker LBRT (land. Beroepsver. Remedial Teachers) Alumni: Renate Steinhart: Alumna intern begeleider, Hoofddorp Marian Docter- van der Laan: Alumna intern begeleider, Zwolle Tineke Ponne: Alumna intern begeleider, Leeuwarden Henriette Grootendorst: Alumna intern begeleider Utrecht

Donderdag 28 april 2011

08:30-09:00	Rondleiding door Bert en Marie-Jeanne Meijer		
09:00-09:30	Inzien materialen met Bert en Marie-Jeanne Meijer (Lokaal F 244)		
09:30-09:45 09:45-10:00	Presentatie onderzoek studenten (Lokaal F 245)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyslexie & identiteit. Een onderzoek naar het functioneren van het dyslexie-protocol. 2. Ik leer dingen anders doen! Over de toepasbaarheid van SVIB bij verstandelijk beperkte jongeren. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jael de Jong, alumna dyslexie voortgezet onderwijs (e-learning), docent Zwolle 2. Henk Wiersma, alumnus school video-interactiebegeleiding, docent Zwolle
10:00 – 10:15	Pending issues (Lokaal F245)		Alle betrokkenen standby
10:15 – 11:00	Interne terugkoppeling binnen het auditteam (Lokaal F245)		
11:00 – 11:30	Terugkoppeling (Lokaal F 245)		
11:30 –	Afsluitende lunch F228 (Lokaal F 228)		

Werkwijze m.b.t. keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers. Van het open spreekuur is geen gebruik gemaakt. Tijdens het locatiebezoek heeft het auditteam at random een aantal lessen bezocht en met de daar aanwezige studenten gesproken.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding
- Organigram instelling / Organigram opleiding.
- Opleidings- en toetskader (OTK) 2011-2017
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen) en studiepunten.
- Onderwijs- en Examenreglement, incl. Studiegids Master SEN Leerlijnen
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
 - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal.
- Overzicht van de contacten met het werkveld
- Handboek 'Werken aan kwaliteit' MT SoE, oktober 2010
- Ondernemingsplan 2010 SoE
- Instellingsplan Hogeschool Windesheim 2007-2012
- Activiteitenplan SoE 2010
- Samenwerkingsovereenkomst met de lesplaatsen
- Internationalisering : visie School of Education
- Onderzoeksnota: Onderzoek in de SoE, juli 2010
- Nota Programmalijnen KCE 2010
- Concept activiteitenplan 2011 Kenniscentrum Educatie (KcE)
- Projectplan Toetskwaliteit 2005-2010 (samenvatting)
- 'De Maatlat' (eindniveau van bachelor- en masteronderzoek binnen de SoE)
- Beoordelingsformulier en rubrics niveaus
- Handleiding en draaiboek competentie-examens
- Goedgekeurde leer- en toetsplannen:
 - uitstroomprofiel gedrag cohort 2010-2012
 - innoveren en begeleiden cohort 2010-2012
 - leerproblemen cohort 2010-2012
 - onderwijs en zorg cohort 2010-2012
- Praktijkgerichtonderzoek in de master SEN-opleidingen van WOSO
- Niveaus en didactisch model Windesheim
- Handleiding Moduleontwikkeling
- Leerwerkplekgids
- Beoordelingsformulier
- Implementatieplanning per cohort
- Accreditatiebesluit oktober 2006, NVAO
- Overzichtslijst van *alle* afstudeerwerkstukken van de laatste twee jaar van de vier locaties
- Door het panel bepaalde representatieve selectie van (16) afstudeerwerkstukken van de afgelopen twee jaar met beoordelingscriteria, normering en ingevulde beoordelingsformats.
Overzicht van de studentnummers van de 16 afstudeerwerkstukken:
 - 1025465
 - 993464
 - 1013280

- o 1012659
- o 1023542
- o 1019786
- o 1020797
- o 1013343
- o 288295
- o 1023485
- o 275742
- o 1019810
- o 1019225
- o 1032739
- o 1023410
- o 1002290

Lijst van geraadpleegde additionele documenten

Naast de hierboven genoemde documenten heeft het auditteam naar aanleiding van zijn documentanalyse en naar aanleiding van de gesprekken tijdens het locatie bezoek, ook de volgende documenten geraadpleegd.

- Bekwaam en speciaal (2004), Generiek competentieprofiel speciale onderwijszorg
- Studiemateriaal
- Cv's van de docenten
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (beroepsproducten, presentaties, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Verslagen werkveldcommissie, landelijke WOSO overleg
- Uitkomsten studenttevredenheidsonderzoeken en medewerkerstevredenheidsonderzoek

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitzorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - student- zaken
voorzitter drs. R.B van der Herberg	x	x				
Werkvelddeskundige Drs. H.M. Claessen MME			x			
vakdeskundige prof. dr. W.Veugelers		x		x		
vakdeskundige Dr. S. Vandeveldde		x		x	x	
studentlid I.Huijbregts						x
secretaris G.C. Versluis						

Op 24 februari 2011 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel Special Educational Needs, [nr#4673]- Christelijke Hogeschool Windesheim

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer R.B. van der Herberg is partner bij Hobéon; voorheen rector Minkema College Woerden
2	De heer H.M. Claessen is rector van het Twents Carmel College in Oldenzaal
3	De heer W. Veugelers is hoogleraar educatie Universiteit voor Humanistiek en docent en onderzoeker Instituut voor Lerarenopleiding Universiteit van Amsterdam
4	De heer S. Vandeveldde is deeltijds bezoldigd gastprofessor aan de Universiteit Gent, Vakgroep Orthopedagogiek en docent aan de Hogeschool Gent, Departement Sociaal Agogisch Werk
5	Mevrouw I. Huijbregts is deeltijd student aan de opleiding SEN van Fontys Hogescholen; tevens ambulant begeleider op een Mytyschool in Tilburg.

Secretaris/Coördinator

Mevrouw G.C. Versluis	Gecertificeerd november 2011
-----------------------	------------------------------

1 Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Wim van der Vliet Alken Fruitlaan 27 1412 EC Alkmaar

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:
Hbo-masteropleiding Special Educational Needs (SEN)

aangevraagd door de instelling:
Hogeschool Windesheim

- Verklaart hierbij **geen** (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als **privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;**
- Verklaart hierbij **zodanige** relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Voor clusterbeoordelingen: verklaart hierbij **zodanige** relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Verklaart **strikte geheimhouding te betrachten** van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Alkmaar

Datum: 24/11/2010

Handtekening:

1 Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

H.M. Claessen
Fluiterkruis 31, 7772 ND Hardenberg

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:
Hbo-masteropleiding Special Educational Needs (SEN)

aangevraagd door de instelling:
Hogeschool Windesheim

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Voor clusterbeoordelingen: verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode

Plaats: Hardenberg Datum: 3 december 2010

Handtekening:

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Stijn Vandewilde, dierkwoerlaan 31, 9032 Wondelgem

is als deskundige secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Special Educational Needs

aangevraagd door de instelling:

*Fontys
Wintersheim*

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een voelstrek onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Voor clusterbeoordelingen: verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Gent

Datum: *08/02/2011*

Handtekening:

[Handwritten signature]

1 Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Ingrid Huybrecht Mary Willemslaan 35 1122GS Rijen

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Hbo-masteropleiding Special Educational Needs (SEN)

aangevraagd door de instelling

Hogeschool Windesheim

- Verklaart hierbij **geen** (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een voistrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij **zodanige relaties** of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Voor clusterbeoordelingen: verklaart hierbij **zodanige relaties** of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Verklaart **strikte geheimhouding** te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Rijen

Datum: 22-11-16

Handtekening:

Ingrid Huybrecht

1 Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

K.B. van der Horst
Elbakade 5 3446 BS Woerden

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:
Hbo-masteropleiding Special Educational Needs (SEN)

aangevraagd door de instelling:
Hogeschool Windesheim

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Voor clusterbeoordelingen: verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 10/12/2010

Handtekening:

